

Taxa postală plătită în num. No. 224.716 929.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 18. Telefon: 9-77. Előfizetési árak: Havonta 110, negyedévre 320, fél-évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre: Havonta 1, negyedévre 3, fél-évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bánági sajtóság egyetlen napilapja. Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentlen levelet nem fogadunk el. Kéziratok megőrzését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő, Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc, Bukaresti szerkesztő: Hátszegi Ernő, Str. Sf. Constantiu Nr. 21.

Ára 5 lej

Szombat, 1932 szept. 24.

5692. ÉV
EJLUL 23.

XV. ÉVF.
219. SZÁM

Dr. Weiss Ahasvér utján

Ez is egy kis szem az évezredes Ahasvérus sors hosszú, végnélküli láncolatában...

Dr. Bernhard Weiss, a berlini rendőrség volt alelnöke, aki még néhány héttel ezelőtt kemény harcot vívott a náciik ellen és akit elmozdítottak helyéről — feleségével „elmenekült” Berlinből.

Igen — elmenekült. A szó legközhíresebb értelmében.

Dr. Weiss — az, aki tegnap még Berlin kényeskedő erejű rendőrfőnöke volt — vállára szedte batyuját és kezébe vette ősei vándorbotját.

Ausztriába menekült a német fővárosból, elhagyta Németországot, amelyről egy egész életöltön keresztül hitte és vallotta, hogy ez a főváros, ez az ország az övé, épp úgy, mint ahogy minden „más” német honpolgárnak az. És amelynek falai között fennhangon hirdette szüntelenül — az izraelita vallású német honfiaság ígét.

És ugyanez a Berlin most küzde ma-gából.

Dr. Weiss, a tegnapi rendőrfőnököt?

Nem. Az izraelita vallású németet vagy közönségesen szólva, a zsidót őrzi ki ma-gából a fajvédő Berlin, aki fel mert kapaszkozni a rendőrfőnöki székbe.

A zsidót, aki ezerpercents németnek tekintette magát és aki még sem volt német, hanem — zsidó.

Dr. Weiss Ausztriába menekült, Gmundben akart megpihenni.

És alig hogy lerakta csomagját, fel-üvöltött az ucca és a horogkeresztes vitézek fenyegető ökleiket lengették meg a menekülő szemek előtt.

És dr. Weissnak újra meg kellett ragadnia Ahasvérus örök vándorbotját és men-nie kellett.

Mert a náciik így akarták, Tipikus zsidó sors ez. Minden tragikumával és minden komikumával.

Dr. Weiss komolyan, becsületesen, tü-retelen gerinccel hitte és akarta az asszi-milációt, Bátoran és emelt fővel hirdette azt az utat.

Ezért illeti őt minden részvétünk.

Napirendre tértek...

A leszerelésről elnevezett genfi konfe-rencián napirendre tértek ama tény fe-lől, hogy a németek a fegyverkezési egyenjogúság kérdésének elszabotálása miatt nem küldenek ki többet delegátuso-sat.

Mindenesetre meghatározó körülmény, hogy a leszerelési konferencia kiváló delegá-tusai nem sértődő és nem érzékenykedő emberek.

A békességre való hajlandóságuk egye-nesen elkápráztató.

Szelidek és megértők ők, mint egy bib-liabeli patriárcha, vagy mint egy ujdön-sült galamb-pár.

Kivéve természetesen a tényleges békét, amelynek annál kevésbé hívei, minél több-ször hangoztatják a leszerelést.

S hogy olyan könnyen napirendre tér-tek a német delegátusok elmaradása fe-lől, annak sem az az oka, hogy a lesze-relés ügyének komolyságát akarják biz-tosítani, hanem pont ellenkezőleg: az, hogy nem veszik komolyan a leszerelést.

Gondolják: mit jelent az, hogy Német-ország delegátusai elmaradnak a lesze-relési konferenciáról, amikor a leszerelés-ből ugysem lesz semmi? Azt, hogy a le-szerelést nem hajtják végre, végeredmény-ben Németország nélkül is megtehetik.

Sőt Németország hozzájárulásának, vagy hozzá nem járulásának elmaradása folytán annál tökéletesebben.

Eppen ezért kár az idegességért, kár a gőzért, amelyet egy üres malom hajtására akarnak felhasználni.

Ha a leszerelési konferencián komo-lyan vennék a leszerelést, akkor minden bizonyos elmaradása miatt, mert akkor ez az elmaradás azt jelentené, hogy a többi államok leszereléséhez Németország nem adja beleegyezését, Németország tehát ve-szedelmes a világbékére.

De így?

A leszerelési konferencia elnöksége napi-rendre tért Németország távol-maradása felett

A francia lapok egyrésze arra szólítja fel Németországot, hogy térjen vissza a leszerelési konferenciára

Genf, szept. 23. A leszerelési konfe-rencia elnöksége tegnapi ülésén a lesze-relési tervezet intézkedéseinek ellen-örzése problémájával foglalkozott. Az elnökség legközelebbi ülését hétfőn tartja. A leszerelési konferenciával kap-csolatban a francia lapok meglepődés-sel állapítják meg, hogy a leszerelési konferencia elnöksége napirendre tért Németország távolmaradása felett és hozzáfogott a munkához, mintha mi

sem történt volna. Az Excelsior azt hangoztatja, hogy abban az esetben, ha a német követeléseket vitára bo-csátják, veszedelmes helyzetbe jutott volna a leszerelési konferencia. A dolog illetlen alakulása tetszik Párizsban és a francia sajtónak.

Érdekes egyébként, hogy a lapok egy-része azzal a felszólítással fordul a né-metekhez, hogy küldjék ki újra meg-bizottjaikat a konferenciára.

A jövő hét keddjén Papent és Gaylt maga elé idézi a népképviselő érdekeit védő birodalmi gyűlési bizottság

Négyszer kellett félbeszakítani a porosz tartománygyűlés ülését a megismétlődő botrányok miatt

Berlin, szept. 23. A népképviselő érdekeit védő birodalmi gyűlési bizott-ság tegnap újabb ülést tartott, amelyen folytatták a birodalmi gyűlést felosz-latásakor tartott ülésen történtek ki-vizsgálását. A bizottság Göringen kívül több tanut hallgatott ki, majd meghall-gatták azt a gramofonlemez, amely az üléssteremben a feloszláskor felvettek s amely hivatva lett volna tisztázni azt a kérdést, hogy Göring már elrendelte volt a szavazást, amikor Papen kancellár szólásra jelentkezett. A lemez végighallgatása sem tisztázta a helyzetet kielégítően s így a bizottság folytatni akarja a tanúhallgatásokat. A jövő hét keddjén a bizottság újabb ülést tart, amelyre megidézik Papent, Gaylt és Planck államtitkárát, valamint négy kommunista és négy nemzeti szo-cialista szemtanút is.

Berlin, szept. 23. A porosz tarto-mánygyűlés tegnapi ülését állandó vi-

haros jelenetek miatt négy ízben fel kellett függeszteni. A tartománygyű-lés feloldotta azt a korábbi határozat-t, mely szerint elrendeli a porosz-szági köztisztviselőknek, hogy a főbiz-tosi Papen-kabinetnek ne engedelm-skedjenek. A tartománygyűlés ezután még bányakérdésekkel foglalkozott és segélyeket szavazott meg a tavaszi bá-nyakatasztrófák áldozatai hátramara-dottjainak.

— A párizsi amerikai követ hazájába utazott. Párizsból jelentik: Walter Edge párizsi amerikai nagykövet elutazott. A nagykövet a kikötőben a Manhattan ame-rikai luxushajó fedélzetére szállt s hat heti időtartamra az Egyesült Államokba utazik, hogy New Jerseyben résztvegyen Hoover érdekében a választási kampány-ban.

Igy nagyon is jól jön Németország de-legátusának elmaradása, mert — ha majd, mint a végén ki fog derülni — a leszerelés ügye végleg kuthaeskik, legalább lehet majd hivatkozni, hogy Németország miatt nem lehetett a leszerelést végre-hajtani.

Ez az egyetlen logikus magyarázata annak, hogy Genfben miért tértek olyan könnyű szívvvel napirendre a németek el-maradása felett.

A skótok parlamentje

A skót vicek hirhéd hőséi külön par-lamentet követelnek maguknak, nyilván azzal a szándékkal, hogy ott ne örölük, hanem ők mondjanak viceket.

A skótok megirigyelték a dicsőséget az irektől és most ők is külön politikát akar-nak folytatni Albion határain belül.

Hogy ez fog-e nekik sikerülni, az még természetesen kétséges.

Kétséges pedig azért, mert bár a vic-cek kissé tuloznak — a skótok valóban nem olyan emberek, akik szeretik a nagy rizikókat.

Nem valószínű tehát, hogy követelésük megvalósulása érdekében a derék skót atyafiak holmi véres és kockázatos sza-badságharcba kezdenének.

Annál is inkább nem fogják ezt meg-tenni a derék skótok, mert a szabadság-harc nemcsak vérbe, hanem pénzbe is kerül.

Sőt az sem lehetetlen, hogy az egész skót önállósági mozgalom mögött a skót néplelek tudatalatti takarékosági vágya húzódik meg.

A képviselők ugyanis pénzbe kerülnek, a skótszági képviselőknél ezenkívül Londonba kell utazniok, hogy ott törvény-hozói hatalmukat érvényesítsék.

Már pedig mennyi vasuti költséget és felesleges kiadást lehetne megtakarítani akkor, ha a parlament Skótszágra volna és ezáltal a skót atyafiak megtaka-ríthatnák a Londonban való tartózkodás költségeit!

Akár sikerül a skótoknak az önálló skót parlament kiharcolása, akár nem, az bi-zonyos, hogy az angol világbirodalmi egy-séget most már nemcsak kívülről, hanem belülről is kikezdték.

Gyakorlatilag ez jelenleg édeskeveset jelent, de elvi vonatkozásban annál töb-bet.

Hiszen a skótok történelme évszázadok óta együtt halad az Angliával és fajilag sincs lényegbevágó különbség az angol-szászok és a skótok között.

S ha most a róluk szóló vicek alap-ján oly hirhédtté vált népfaj mégis ön-állósodási mozgalmat kezdett, ez azt bi-zonyítja, hogy még a fősévség sem men-tes a politikai hajlamoktól s hogy egy speciális népi mentalitás is képes arra, hogy magát kivonja olyan történelmi ala-kulatok kötelezettségei alól, amelyekből pedig több haszna volt, mint kára.

VILAG TÜRKE

A népszövetség anyagi csődje

A jövő héten újra megkezdődnek a népszövetségi tanácskozások. A népszö-vetségi közgyűlés ugyan csak 26-án kezdődik el, de a tanácskozás már 20-án kezdetét vette. Mindkét időpont szokatlanul késői dátumra esik. Eddig majdnem tradíció volt, hogy a népszö-vetségi közgyűlés szeptember első hét-főjén ül össze. A leszerelési konferen-cia tanácskozásai azonban a késő nyár-ba nyultak bele és az azon, valamint a lausanei tanácskozáson résztvevő állam férfiak kis pihenőt akartak szerezni maguknak, mielőtt újra Genfben térnek vissza.

Valószínűnek látszik, hogy a népszö-vetségi közgyűlés időtartama is rövi-debb lesz ez évben, mint az előbbi évek-ben. Nemcsak azért, mert több olyan kérdés nem szerepel ezuttal a napiren-den, amely ezelőtt megtárgyalásra ke-rült.

A Népszövetség vezető hatalmai ez évben elvonni igyekeznek a közgyűlés tanácskozásai elől a lefegyverkezés kér-dését azon a címen, hogy jogilag a le-fegyverkezési konferencia pár hónapos szünete ellenére is tovább tart és ezek a tanácskozások még nincsenek befe-jezve. Meglehetően különben, hogy ebben a kérdésben még vitára kerül a sor és a közgyűlés több delegátusa nem fog könnyen belenyugodni abba, hogy ezt a legégetőbb és legfontosabb kérdést elvonják a népszövetségi parlament megvitatása elől. Kisebb teret fognak kapni a tanácskozásokban a gazdasági problémák is, melyekkel az egymást érő konferenciák szünet nélkül foglal-koznak. Az általános kérdésekkel fog-lalkozó nagy beszédek elhangzása után a közgyűlés tárgysorozatán sok tár-gyalni való nem marad.

Szóba fog kerülni azonban újra a Népszövetség belső organizációjának kérdése, melyet a Genfben is folyton növekedő anyagi nehézségek vetnek fel évről-évre. A népszövetségi adminisz-tráció, melynek fenntartásához nagy összegekre van szükség, a tagállamok pénzügyi hozzájárulásából él. Most azonban mindtöbb és több tag válik képtelenné ezt a hozzájárulást megfi-zetni és azok a népszövetségi tagállam-ok is, amelyek rendszeren fizetnek, igyekeznek hozzájárulási összegüket csökkenteni.

Egyszerűsíteni kell tehát a népszö-vetségi adminisztrációt is és csökken-teni a költségeket az alkalmazottak fi-zetésredukciójával. Főleg a titkárság tagjainak fizetésredukciójáról lehetne szó, mert csak ezek élveznek aránylag magas fizetéseket. Itt azonban nem le-het ilyen intézkedést könnyen végre-hajtani. A titkárság tagjainak igen komplikált jogi helyzete van, a velük kötött magánjogi szerződést a Népszö-vetség egyoldaluan annál kevésbé vál-toztathatja meg, mert exterritorialis jogokat élveznek s nincs megállapítva az a bíróság, mely ilyen kérdésekben dönthet. A személyzetleépítés pedig a tagállamok érzékenységébe ütközne, amelyek féltékenyen vigyáznak arra, hogy képviselőjük a titkárságban sem-mi tekintetben se csökkenjen.

Nagy vitákra ad okot a főtítkári állás betöltése is. Sir Eric Drummond főtítkárr már a múlt évben bejelentette, hogy vissza akar vonulni. Utódját a népszövetségi tanács és a közgyűlés egyhangú határozatával a most követ-kező ülésszakban kellene kijelölni. Minthogy ebben a kérdésben az egy-

hanguságot egyelőre nehéz elérni, igyekeznek rábeszélteni Sir Eric Drummondot, hogy visszavonulását halassza el.

A főtábornok ugyanis abban a hiszemben nyújtotta be lemondását, hogy januárig, amikor visszavonul, a leszerelési konferencia is bevégeződik. Mint-hogy a konferenciát ő készítette elő és ez csak februárban ül össze újabb tanácskozássra, valószínűnek látszik, hogy ilyen címen rá lehet bírni visszavonulását elhalasztására. Utódjául leginkább az eddigi főtábornok helyettesét, a francia Avenolt emlegetik, aki nemrégiben szakértőként Bukarestben is szerepelt.

A szeptemberi közgyűlésen két új tag lép be a Népszövetségbe. Egyik Törökország, amely évekként ez előtt egy konfliktus alkalmából visszavonult a Népszövetségtől, a másik Irak állam, mely az angol protektorátus alól felszabadulva, most legalább névleg független állam lett. Belépése alkalmából Irak államot maga Faisal, király fogja képviselni a Népszövetség ezidei közgyűlésén. Lehet, hogy még ezen a közgyűlésen bejelentik Argentína visszatérését is a Népszövetségbe. Ebben a kérdésben azonban még tárgyalások folynak és meglehet, hogy nem végződnék teljesen be a közgyűlés befejezéséig.

Sok szó esik arról is, hogy ebben az évben egy számbajövő kilépés is fog történni, hogy Japán a mandzsuriai vitákért kilép a Népszövetségből. De Genfben nem tartják valószínűnek ezt a kilépést sem.

A tokiói kormány, melyet szélsőkeleti támadó politikája ellenére a Népszövetség eddig is szinte tulságosan kegyes kézzel kezelt, nem egykönnyen fog lemondani azokról az előnyökről, hogy képviselői a genfi tanácskozáson jelen lehetnek. Japánnak sem előnyös, ha folyton élesedő szélső keleti vitájában egyedül áll szemben az Egyesült Államokkal és Szovjet-Oroszországgal. Annyi mindenesetre valószínűnek látszik, hogy ha ki is lépne a Népszövetségből, az ideai népszövetségi közgyűlés után fog ez megtörténni. A kilépésre ugyanis az szolgálhat okot, hogy a Népszövetségnek szélső Keletre kiküldött vizsgálóbizottsága Japánról kedvezőtlen jelentést terjesztene elő. Ez a jelentés azonban még nincsen kész és csak egy később összehívandó rendkívüli tanácsülésen kerül megtárgyalásra, amelyet, minthogy Amerikát is nagyon érinti a dolog, aligha hívnak össze az amerikai elnökválasztás lezárása előtt. A mostani közgyűléstől tehát sem heves vitákat, sem szenzációkat várni nem lehet.

6 legfrissebb képeplapot
kölcsonőzházhoz szállítva
heti

30 lejtért teljesen új
példányokat a

Kultura Kör

Strada Memorandului (Unió-u.) 4.

Régi lapok kölcsonőzése veszélyes és orvosilag tilos!

Hell

10 lejtért régebbi, de használatlan lapokat kap — nem kölcson — de örökön:

1 Színházi Élet
1 Tolnai Világlapja
1 Délibáb
1 Képes Krónika
1 Képes Gyermekújság

Ne hagyja magát félrevezetni használt, bacillusos lapok drága kölcsonőzésével!

Írjon egy lapot: Kultura Kör Str. Memorandului 4. és megbízottunk felkeresi.

A páriák vezérével fog tárgyalni a tovább éhség-sztrájkoló Gandhi

London, szeptember 23. Gandhi folytatja éhség-sztrájkját. A hindu nacionalista vezér még nem egyezett meg végképpen a páriáknak adandó jogok tekintetében a többi hindu politikusokkal, de

ahhoz máris hozzájárulását adta, hogy két templomot megnyissanak az érinthe tetlenek előtt. Egyidejű jelentés szerint Ambetkar, a páriák vezére elutazott Poonába, hogy tárgyaljon Gandhival.

A brünni szekszuálreformista kongresszuson megalakították a házassági és nemi tanácsadó orvosok világszövetségét

Prága, szeptember 23. Brünnben hat napon át tanácskozik a szekszuális reformokra tudományos alapokon törekvő világliga. V. kongresszusa. Tárgyalják a fajnemelés, a szekszuális nevelés, születésszabályozás, stb. problémáit. Norman Haire angol professzor tartotta az első előadást, melyben azt hangoztatta, hogy Angliában a fogamzás-megelőzés már elintéztett kérdés, amelyet a kormányrendeletek egész sora támogat. A mai angol szekszuálreformista mozgalomnak már az abortusztörvény megvál-

toztatása a legfontosabb törekvése. Kifejezésre juttatta azt a meggyőződését, hogy a terhesség megszakítását engedélyező indikációk száma a megváltozott gazdasági viszonyokhoz képest ki fog bővülni. A törvényhozás a múlt évben elismerte azt is, hogy a homoszekszuális nem szabadságvesztésbüntetést, hanem orvosi gyógykezelést igényel.

A kongresszus ma megalakította a házassági és nemi tanácsadó orvosok világszövetségét.

Hónapról-hónapra csökken a Banca Nationala visszleszámitolási tárcája

Szeptember első felében 120 millió lejcel csökkent a bankjegyforgalom

Bucuresti-Bukarest, szept. 23. (Az Uj Kelet tud.) A Banca Nationala most tezte közzé szokásos jelentését szeptember első feléről. A jelentés szerint a bankjegyforgalom szeptember 3-tól 10-ig 120 millió lejcel csökkent. A bankjegyforgalom e pillanatban 21 milliárd 214 millió 773 ezer 500 lejt tesz ki. A kibocsátott bankjegyek 35.85 százalékban vannak fedezve az elmúlt heti 35.90 százalékkal szemben. A kincstárnak előlegezett 2 milliárd lejes hitel változatlanul fennáll, miután a kincstár eddig semmit sem fizetett vissza belőle. Az állam tartozása a Banca Nationalával szemben 3 milliárd 729

millió 698 ezer lej. Az aranyfedezeti stókk változatlanul 9 milliárd 476 millió 175 ezer lej maradt. Ebből Romániában van 6 milliárd 253 millió, a külföldön 3 milliárd 222 és félmillió. Az aranyfedezethez járul még a devizafedezet, amely szeptember 10-én 564 millió 515 ezer lejt tett ki. A kereskedelmi váltótárca 10 milliárd 730 millió lejcel szerepel, annak következménye képen, hogy a Banca Nationala fokozatosan igyekszik váltótárcájának egy részét likvidálni. Hat hónap alatt több mint kétmilliárdal csökkent a jegybank által nyújtott visszleszámitolási hitel.

Ősszel a parlament elé kerül az új kereskedelmi kodex,

amely végérvényesen szabályozni fogja többek között a kényszer-egyezséget is

Egységesítik a büntetőtörvényeket és a büntető-perrendtartást

Bucuresti-Bukarest, szept. 23. (Az Uj Kelet tud.) Popovici Mihály igazságügyminiszter az elmúlt hónapokban több megbeszélést folytatott a legfőbb törvényhozási tanács elnökével az egységesített törvénykönyvekre vonatkozólag. A megbeszélések eredményeképpen a legfőbb törvényhozási tanács még a következő hónap folyamán véglegesen megszűvegezi a büntető perrendtartást, a büntetőtörvénykönyvet és a kereskedelmi kodex egységesítéséről szóló javaslatokat, úgy hogy azok a parlament rendes őszi szessziója folyamán a kamara elé terjeszthetők legyenek.

Az ország jogi és társadalmi életét rendkívül közelről érinti ez a reform, amely 14 esztendő után egységes jogi rezsimet teremt meg az egész ország területén, míg eddig más törvények alapján itélkeztek a regátban, Erdélyben és Bukovinában. Beszarabia csupán azért nem képez kivételt, mert az ebben az országgrészben érvényes orosz

törvényeket közvetlenül az egyesülés után hatályon kívül helyezték és a regáti törvényhozást vezették be.

Az első reform, amely ősszel a parlament elé kerül, az új kereskedelmi kodex lesz. Popovici igazságügyminiszter a kényszer-egyezségi törvény tárgyalása alkalmával a szenátusban elmondott beszédében kijelentette, hogy ez a módosítás csak néhány hónapra szóló kísérlet, amelynek tanulságait fel fogják használni ősszel a parlament elé terjesztendő kereskedelmi kodex megszerkesztésénél.

Jól bevezetett

faülzetemhez

társat keresek,

esetleg bérbé adnám.

HELLMANN Pata 85.

Felhívás!

Mindenki saját érdekében vásárlás előtt keresse fel a

Párisi Áruházat,

mert a zsidó ünnepek alkalmából hihetetlen olcsó árakban árusít

Prima minőségű férfi kalap (legkényesebb igényeknek is megfelelő) . . . . . Lei 90—
Nyulszőr kalap . . . . . „ 295—
Férfi cipő . . . . . „ 325—
Trenkot . . . . . „ 595—
Férfi ruha (modern facon) . . . . . „ 750—
Férfi ing . . . . . „ 100—
Pulover . . . . . „ 85—

Valamint az összes férfi divat cikkek nagy választékban
C. Regele Ferdinand (Ferenc József-ut) 49. sz.

Zsidó vér - görög eszrog

Ujra merénylet készül a zsidó gondolat ellen.

Erdély vallásos zsidói még mindig merev konokszággal tartanak ki a zsidó vérellátott görög eszrog mellett. Ez évben is, mint eddig, ujra görög földön termelt eszroggal kezűben fognak halelujázni és áldást küldeni az egek urához.

Szukoth, a zsidó gondolat, a Thor ünnepén, Erdély vallásos zsidói a hélenizmus bálványainak fognak áldozatot bemutatni a görög eszrog használatával. És ugyanekkor lábbal taszítják el maguktól a zsidó munkáskezek által és zsidó földön termelt palesztinai eszrogot, amelyhez pionirjaink tízezreinek verejtéke tapad.

A korfui pogromok, a görögországi véres zavargások és a szaloniki zsidó getto felperzselése még élénk emlékezetünkben él és fájó sebe marad a világ zsidóságának. A zsidó nép sohasem fogja elfelejteni a nyers erőszaknak a zsidó nép ellen elkövetett brutálisát, és épp ezért megvetéssel tekint a zsidó nép minden gyermekére, kik zsidó vérből sarjadt görög eszroggal fognak szent ünnepükön az Isten színe elé járulni.

A zsidó nép pionirjainak tízezrei eszrogtermeléssel keresik Palesztinában száraz kenyérüket. Évente sokezer eszrogot kénytelenek a tenger vizébe dobni csupán csak azért, mert vallásos zsidó testvéreink görög eszrogra mondják el a „Sehechanut“.

A zsidó érzés tiltakozását kell hogy felelmejjük a vallásos közvélemény előtt. Az ifjuság teljes erejéből tiltakozik a görög eszrog használata ellen és a legelkeseredettebb harcot indítja meg ellenük. A zsidó ifjuság, mely mindig elementáris erővel reagál minden hasonló támadásra, el van szánva arra, hogy ennek a zsidó szegénynek egyszerű és mindekorra véget vessen. Vallásos zsidó testvéreink lelkiismeretére apellálunk és a zsidó apákhoz fordulunk: vegyék le rólunk ezt a szegény foltot. Számúzzék házainkból és templomainkból a zsidó vérhez tapadt görög eszrogot. A zsidó ifjuság csakis palesztinai eszrogra fogja elmondani az isteni áldást és szét fogja zúzni a görög eszrogokat. Hozzunk dicsőséget a zsidó géniuszunknak, a szabadságot jelképező palesztinai eszrog által.

Zamroni Slomo

vesz

Allamköltsé-
sére, a Bet

Budapest, belpolitikában kapcsolatban a kezéséről besz a stresszi konfe illetőleg Bethl lott, Bethlen élére kerülni. Bethlen, vagy az utóbbi nap a valóságot, visszaszerzése titkos szerveze már befejez 15-én Bethle

Még pedig me között. Lázás Budapestén e rasztfelvonulá nem látott. A iás, a Hitler-f sui Roma, a l törpe népgy Bethlen rende áll az élére a a Kossuth La ber 15-én, nag zobrának lele művelésügyi már ott áll, alatt, Szentgy amely a nagy bronzból.

Ennek a sze az a történe len István alakítja a n jét, egy álla letet, amely diktatur

Az óriási k lást a magya mas rendeleté lesek támogat viselőtestülete összes költés Szabó—Bethle szes mozik e nek bemutatn a magyar kis ban ebben a sz szerepét fogja

Hogy kiket még nincs el zonyos, hogy kezű belügym leg október Szabó István, uj Bethlen-re de az ominózu sőbbre, nove ünnepet,

Nem kétsé sikertül. Hisz valója és Be rezsim megm

Mint jól tünk, balold len terveivel lomrajutását de meg vann

az uj Beth életü lesz, parasztfelv vak

Két esztend cia kormány szerint azt j gyarország n pengő és enn pengő. Most ország külföl tio pengőt k sem tudja t azi bizalmat gyar kormin gárja is arr riummal, hog ok se tegyen

Mikor a k kormány nem tud d

Ne h

Nyaralásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruhált kevés pénzért rendbe tegye

Bethlen mint diktátor veszi át november 15-én a hatalmat?

Allamköltségen 100 ezer gazdát vonultatnak fel Budapestre nagyatádi Szabó szobrának leleplezésére, a Bethlen-puccs alátámasztására. A magyar belügyminisztérium bizalmas rendeletet adott ki és kötelezte a hatóságokat a gazdafelvonulás elősegítésére

Budapest, szeptember 23. A magyar belpolitikában az új kormányválsággal kapcsolatban szenzációs változás bekövetkezéséről beszélnek. Annak dacára, hogy a stresszi konferencián a Károlyi-kormány, illetőleg Bethlen politikája kudarcot vallott, Bethlen gróf fog újra a kormány élére kerülni. Minden nyilatkozat, ami Bethlen, vagy bizalmas emberei részéről az utóbbi napokban elhangzott, nem fed a valóságot, mert Bethlen a hatalom visszaszerzése érdekében szövetkezett a titkos szervezetekkel és

már befejezett tény, hogy november 15-én Bethlen átveszi a diktatorikus hatalmat.

Még pedig nem mindennapi külsőségek között, Lázás buzgalommal készítenek elő Budapesten egy óriási kiscsajda- és parasztfelvonulást, amilyent a világ még nem látott. A berlini Stahlhelm-felvonulás, a Hitler-féle felvonulások, a marcia sul Roma, a lappo-felvonulás arányaiban törpe népgyűlések ahhoz képest, amit Bethlen rendez november 15-én. Bethlen áll az élére annak az ünnepnek, amelyet a Kossuth Lajos téren rendeznek november 15-én, nagyatádi Szabó István emlékszobrának leleplezése alkalmával. A földművelésügyi minisztérium árkádjá alatt már ott áll, egyelőre még faburkolat alatt, Szentgyörgyi igen gyenge szobra, amely a nagyatádit ábrázolja aranyozott bronzból.

Ennek a szobornak a leleplezése lesz az a történelmi pillanat, amikor Bethlen István gróf mint kiscsajda megalakítja a magyar gazdák parlamentjét, egy állandó jellegű érdekképviseletet, amelynek nevében deklarálja diktaturáját Magyarországon.

Az óriási kiscsajda- és parasztfelvonulást a magyar belügyminisztérium bizalmas rendeletére az összes hatóságok kötelesek támogatni. A községi és városi képviselőtestületek kötelesek előlegezni az összes költségeket. Készül egy nagyatádi Szabó-Bethlen-film is, amelyet az összes mozik egy héten át kötelesek lesznek bemutatni. A film a nagyatádi életét, a magyar kiscsajda-mozgalmat, de elsősorban ebben a mozgalomban Bethlen István szerepét fogja bemutatni.

Hogy kiket vesz Bethlen maga mellé, még nincs eldöntve. Az mindenesetre bizonyos, hogy Keresztes-Fischer, az erőszakos belügyminiszter megmarad. Eredetileg október 31-re tűzték ki nagyatádi Szabó István szobrának leleplezését és az új Bethlen-rezsim napjának felderülését, de az ominózus dátum miatt két héttel későbbre, november 15-re halasztották az ünnepet.

Nem kétségtelen, hogy Bethlen terve sikerül. Hiszen senkinek sincsen veszteni valója és Bethlen esztől várják a mai rezsim megmentését.

Mint jól beavatott forrásból értesültünk, baloldalon tisztában vannak Bethlen terveivel, tudják, hogy Bethlen uralomrajtását nem lehet megakadályozni, de meg vannak róla győződve, hogy

az új Bethlen-rezsim nagyon rövid életű lesz. Az óriási kiscsajda- és parasztfelvonulással nem lehet elvakítani a hitelezőket.

Két esztendővel ezelőtt ugyanis a francia kormány előtt elfekvő memorandum szerint azt jelentette Bethlen, hogy Magyarország nemzeti vagyona 27 milliárd pengő és ennek hozzáadva évi négytízmilliárd pengő. Most pedig kiderül, hogy Magyarország külföldi adósságai után a 300 millió pengőt kitevő évi kamatszolgáltatást sem tudja teljesíteni. A külföldet az te az a bizalmatlanná, hogy nemcsak a magyar kormány maga nem fizet, de polgárait is arra készíti a transzfer-moratóriummal, hogy fizetési kötelezettségüknek se tegyenek eleget.

Mikor a külföldi hitelezők a magyar kormányt ama kijelentésére, hogy nem tud devizával fizetni, hajlandók

lettek volna kamatköveteléseiket pengőben, vagy áruban felvenni és elvesztálni, a magyar kormány azt felelte, hogy pengőt sem adhat, mert ebben az esetben összeomlanának a magyar pénzügyintézetek.

A legnagyobb francia pénzügyi szakértő szerint Bethlen nem folytathatja ezt a szisztémát. Mint rendkívül jellemző példát említik, hogy

az Est-lapok tulajdonosa a magyar kormány támogatása mellett 600 ezer dolláros kölcsönt vett fel Amerikában,

de egyetlen fillér kamatot sem hajlandó fizetni, annak ellenére, hogy Budán főúri palotát építtetett magának és évente egymillió pengőt költ el saját személyére.

Párizsban tisztában vannak vele, mert hiszen egészen pontosan tudják, hogy a magyar kormány közel egy esztendő óta

belső kölcsönökből él.

Nem bocsátanak ki kölcsönkötvényeket, hanem a bankok kötelesek százmilliókat folyósítani a kormányának kincstári váltók ellenében.

A kincstári váltókat viszont a transzfer-alapból fizetik meg, vagyis az egész egy könyvelési fortély. A Károlyi-kormány sikertelenül küzdött teljesen tönkretenni Magyarország hitelét és most nem követhetnek egyéb, ha ki akarják kerülni a teljes összeomlást, mint egy új, de

a régivel sokkal szigorúbb pénzügyi ellenőrzés. Hogy ez közvetlenül Franciaország részéről, vagy pedig — és ez a szenzáció — Csehszlovákia útján fog megtörténni, nem lehet tudni.

Tény az, hogy a magyar kormány már bele is egyezett a pénzügyi ellenőrzésbe.

Ne higgyen

a villanyórát

helyességében addig, míg a „Control” iroda azt felül nem vizsgálta.

C. Reg. Ferdinand 20.

Kérjen ingyen prospektust

Ez pedig Magyarország gazdasági függetlenségének végét jelenti. A Bethlen-rezsim és ennek folytatása: a tehetetlen Károlyi-rezsim azt eredményezte, hogy Magyarország időtlen-rétekig gyamság alatt lesz. Az új pénzügyi ellenőrzés megkezdése véget vet minden titkolt fegyverkezésnek, megszűnik a milliárdokba kerülő külföldi propaganda, „a fenn az érvény, nincsen kas” diplomáciai és a lenézt: szegény kis Ausztria is fölényes magasságból nézheti Magyarországot, amelynek független sége, önállósága egy szerencsétlen kormányzás kezében elpusztult.

Egy-két milliárd lejes új kölcsönt vesz fel a kormány — a cukorra

Az iparügyi minisztérium megkezdi az ipari kartellek ellenőrzését

Bucuresti. Bukarest, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) Madgearu iparügyi miniszter hétfőn, szeptember 25-én érkezik vissza a stresszi konferenciáról. Távolléte alatt az iparügyi minisztérium tisztviselőikara statisztikai adatokat és informatív anyagot gyűjtött a miniszter számára egy új iparpolitika inaugurálásához. Madgearu revízió alá akarja venni a romániai ipar által eddig élvezett állami védelem rendszerét és új vámtarifát készít elő, amely elsősorban azokat az iparágakat részesíti védelemben, amelyek az országban előállított nyers-

anyagot használnak fel üzemükben.

Másodsorban a kormány komolyan hozza akar látni az ipari cikkek árának csökkentéséhez. Egyelőre parlamenti bizottságot létesítettek, amelyben részt vesznek az iparügyi minisztérium képviselői is. Ez a bizottság ellenőrizni fogja az összes kartellek helyzetét és oda fog hatni, hogy az árak és az előállítási költségek között ne legyen meg a mai nagy differencia. Az állam élni fog azon jogával, hogy kisajátítson bizonyos iparvállalatokat, barátságos úton való megegyezése visszavásárlás útján. Szó

van elsősorban a Földgázársaságról, valamint az aradi Astra vagongyárról. Foglalkoztatja végül az iparügyi minisztériumot a cukor kérdése is, de nem az árleszállítás, hanem egy kölcsön felvétele szempontjából. A kormány egy-két milliárd lejes kölcsönt szeretne felvenni, amelynek visszafizetését a cukorra kivetett állami illetékekkel garantálják. A belföldi gyárak, vagy bankok nem tudják az államnak ezt az összeget előlegezni, de valószínűleg közvetíteni fogják a kölcsönt, amelyet belga, vagy olasz konzorciumtól vesz fel az állam.

Egy bánffyhungyadi zsidó pék esete Bolfea komiszárral és Tilea vezérfelügyelő urral

Furcsa história a kenyérbélyegről, ami a komiszár ur szerint nincs jól fölragasztva. Tilea vezérfelügyelő Palesztinába küldi a zsidó péket, ha nem tetszik neki a kenyérrázia

Cluj-Kolozsvár, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) A kenyérbélyeg frontján dúló igazságtalanságokról éppen elégszer beszámolt már az Uj Kelet. A Ionescu-Sisesti-féle kétbalkeszes törvény következtében ugylátszik végtelen időnkig a pékek, illetőleg a fogyasztó közönség nyakába szakadt a kenyérbélyeg, de ez a tehetetel ugylátszik még nem elég az önzetlenkedő földművelésügyi hatóságoknak. Érdekesen mutat rá az a történet, amely Bánffyhungyadi piactéren játszódott le.

Rosenfeld Beer Samu, a történet hőse, a következőkben adta elő az Uj Kelet szerkesztőségében az igen jellemző hatósági ténykedést.

Bánffyhungyadi piactéren az árusok között kenyérsátrak is vannak és ezeknek egyikét bírja Rosenfeld Beer Samu. A piactéren megjelent a rendőrség egyik reprezentánsa, névszerint Bolfea Alexandru, aki figyelmeztette a pékeket, hogy Tilea vezérfelügyelő, a kolozsvári mezőgazdasági kamara vezetője Bánffyhungyadon inspekción tart a kenyérbélyeg felragasztásának ellenőrzésére. Rosenfeld kijelentette Bolfeának, hogy rendben van a szénája és biztos benne, hogy Tilea vezérfelügyelő nem talál majd kifogásolni valót a kenyerein. Erre Bolfea kijelentette, hogy

hiába talál majd mindent rendben

Tilea, ő ugyanis el fogja kobozni a piactérré hozott kenyereket.

Tilea vezérfelügyelő meg is jelent és rendben találta Rosenfeld Samu kenyereit. Mikor az inspekción túl voltak,

Bolfea Alexandru megjelent a sátorban és Rosenfeld tiltakozása ellenére 29 darab kenyeret elkobzott.

A kenyeret magával vitte a rendőrségre. Rosenfeld Samu erre Tilea vezérfelügyelőt kereste fel, aki nem volt hajlandó igazságot tenni az ügyben.

Azt ajánlotta Rosenfeld Samunak, menjen Palesztinába, mert Romániában nem lehet svindlítani.

Lehet, hogy Tilea vezérfelügyelő valóban annyira tisztában van a palesztinai viszonyokkal, hogy a hasonlítások megtétele után ezt a következtetést levonhassa, de mi ettől függetlenül megbotránkoztatónak tartjuk, hogy felelős állásban levő embertől ilyen durva és hivatalos személyhez nem illő kijelentés eredhessen. A feletlen hatóságoktól azt kívánjuk, küldjön ki bizottságot annak megállapítására, hogy milyen alapon veszi el Bolfea komiszár ur a pékektől a kenyereket, hogy azt a maga és a rendőrség embereinek céljaira felhasználja és miért nem kap orvoslást a hatósági jogtalanságra Rosenfeld Samu a mezőgazdasági kamara vezérfelügyelőjétől?

Építésszek! Építetők!

Épületüvegezés

tokméretben: 100 Lei négyzetméterenként

SCHWARCZ üvegezési vállalat

CLUJ, Calea Victoriei 4.

Ne higgyen senkinek! Győződjön meg személyesen „CRISTAL” fest, tisztít és mos legszebben

A lej devalorizálása

Irta: Andrei Corceanu

A napirend legaktuálisabb kérdése kétségkívül az: fenn kelle tartani a lej stabilizációját, vagy sem. Iuniannal szemben Corceanu professzor, az Argetoianu-kormány pénzügyi szakértője, a lej devalorizálása ellen foglal állást. Gafencu jelenlegi külügyi alminiszter lapjában, az Argusban,

Lapjelentések szerint Grigore Iunian volt igazságügyi miniszter, a nemzeti parasztpárt vezetésének markáns tagja, kijelentette, hogy a régi tartozások problémájának egyetlen megoldása a lej devalorizálása. Ennek megfelelően Iunian szabadkezelt kért magának, hogy politikai akcióit indítsa a devalorizálás gondolatának megvalósítása érdekében. A devalorizálás a lej értékének csökkentését jelenti. Ahelyett, hogy a lej mai arányértékének felelne meg, a Iunian-rendszerű devalorizálás után mondjuk háromszor kisebb aránymennyiséggel volna egyenértékű. Az eredmény nyilvánvalóan az volna, hogy a bankjegyforgalom abban az értékben emelkedne, amely mértékben csökkentene a lej értéke. Ha a devalorizálás kétharmadával csökkentené a lej mai értékét, úgy a bankjegyforgalom háromszorosa emelkedne, tehát a mai 22 milliárd helyett 66 milliárd volna, — a pénz mennyiség elméletének szigorú alkalmazása szerint.

Mi a célja a Iunian által hirdetett reformnak? Megszaporítani az adósság kezeben a fizetési eszközöket, fizetőképességüket a jelenlegi háromszorosára emelve. Az adósság háromszor annyi pénz lesz, mint amennyi ma van, anélkül, hogy anyagi helyzetük megváltozott volna. A lej devalorizálása következtében tartozásaik kétharmadával csökkenne és azokat 30 százalékkal kifizethetnék.

Ez volna az egyetlen eredménye annak, ha a lej értékét a mai 3,07 aránycentimesről 1 aránycentimesre szállítanák le. A tartozásokat 66 százalékkal csökkentenék. Ezzel szemben az összes dolgok értéke, valamint az adók és a fizetések a jelenlegi háromszorosára emelkednének. A régi tartozásoknak egyharmadára való leszállítása magával hozná tehát az egész államszervezet felfordulását. Nem volna vajjon ésszerűbb, ha Iunian egész egyszerűen azt javasolná, hogy szállítsák le egyharmadára az összes tartozásokat és hagyják érintetlenül az egész köz- és magánéletpénzt, amelyben ma az ország él? Ez a konkluzió nyilvánvaló és megfelel Iunian teóriájának, még arra az esetre is, ha minden úgy történik, ahogy azt ő javasolja, vagyis ha a pénzmennyiség-elmélet matematikai pontossággal hozná magával a Iunian által feltételezett gazdasági hatásokat. Am a gyakorlatban sohasem úgy mennek végbe a dolgok, mint ahogy azt az elmélet kívánja. Lássuk tehát, mi történne, ha egy szép napon Iunian lenne az ur az országban és elrendelné, hogy a lej csak egy aránycentimet ér?

Az állam 30-40 milliárdot keresne az új számításon. Ezzel a pénzzel kifizetné multbeli tartozásait és fedezné azt a költségvetési deficitet is, amely a lej értékének leszállítása folytán a befolyó adók értékcsökkenéséből állna elő, — addig is, amíg megtörténik a nivellálás a lej értéke, valamint az adók és a fizetések nagysága között.

A közönség az állam által forgalomba hozott új lejjel szemben kétféle magatartást tanúsíthat. Lehet, hogy megijed ettől a pénzügyi művelettől és rohan a Banca Nationalához, hogy devizát, vagy aranyat vásároljon. Hogy a Banca Nationala a lej árfolyamát a restabilizált kurzuson tarthassa, kénytelen volna lejt vásárolni deviza és arany ellenében, egészen addig, a míg a lakos-

ság nyugtalansága elmúlik. Az eredmény? Az állam számára kibocsátott bankjegyek visszatérnének a Banca Nationalához, kiürítve ennek arany és devizatartályait. A riadalom elülése után nem maradna több lej a forgalomban, mint amennyi ma van, sőt talán még annyi sem. Az adósság helyzete még tragikusabbá válna, mert a pénzügyi még érezhetőbb, a javak elértéktelenedése még mélyebb és az adósság fizetése képtelensége még súlyosabb volna.

Ha pedig az emberek riadalma nem ülne el, vagy a Banca Nationala nem volna hajlandó kezdetben lejt vásárolni arany vagy deviza ellenében, úgy semilyen eszközzel nem lehetne a lej értékét az egy centimes restabilizált kurzuson megállítani és a lej teljesen elértéktelenedne. A gazdasági káoszt pedig követné a politikai.

Lehetséges viszont, hogy az emberek más magatartást tanúsítanak a devalorizálás érdekében csinált új bankjegyek kibocsátásával szemben: teaurizálnak a pénzt, épügy, ahogy azt ma teszik, miután az üzletek stagnálnak és a pénz nem lehet a siker reményében investálni sem hitelüzletekbe, sem vállalatokba. Az eredmény ugyanaz volna, mintha az ujonnan kibocsátott lejek visszakerülnének a Banca Nationalához, vagy pedig az új kibocsátás egyáltalán nem történt volna meg. Az egyetlen változást ez esetben az jelentené, hogy az állam az ujonnan kibocsátott pénzzel kifizetné belső tartozásait.

De vajjon szükség van-e egy ilyen fordulásra ahhoz, hogy az állam belső tartozásait kifizesse? Mert egészen bizonyos, hogy a jelenlegi adósság az ujonnan kibocsátott pénz teaurizálása ese-

Huszezer lej kártérítés — egy eljátszott tangó miatt

A szerzői jogvédő iroda különös pere egy zenekar ellen

Cluj-Kolozsvár, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) Nem mindennapi érdekes ügyet tárgyalt pénteken délelőtt a kolozsvári törvényszék második székében. Popescu, a kolozsvári vasmunkások szervezetének az elnöke és N. Maxim, egy kolozsvári cigánybanda primása voltak a vádlottak. A főmagánvádló Lakatos János a Román Szerzői Jogvédő Egyesület helyi képviselője volt. A Nemzetközi Szerzői Jogvédő Egyesület, mint ismeretes — néhány évvel ezelőtt alakult meg Bernben. Az egyesület tizenöt országot, köztük Amerikát is képviseli és az egyezség értelmében az egyes helyi képviselők minden zenedarab eljátszása után — akár élő, akár holt szerzőről van szó — bizonyos százalékot inkasszálják a zenekaroktól. A bevételről pontos kimutatás készül, a pénzt Bernbe küldik, ahonnan meg kell kapják a szerzők tantsíkjüket.

A pénteki tárgyalásnak előzményei 1929-ben történtek, amikor a Patak uc-

cai Építőmunkások Otthonában műsorral egybekötött táncmulatságot rendeztek a kolozsvári vasmunkások. A mulatsághoz N. Maxim bandája szolgáltatva a zenét és a műsorban többször szerepelt az akkor divatos Ramona című sláger, az amerikai Wynne kompozíciója. A Román Szerzői Egyesület ezen a címen pert indított N. Maxim és I. Popescu ellen, miután a zenekar a Ramona című slágert játszotta, anélkül, hogy megfizette volna a szokásos illetékeket. Lakatos János, az egyesület helyi képviselője 20.000 lej kártérítést követelt a vádlottaktól a pénteki tárgyaláson. A tanács elhalasztotta a tárgyalást hivatalból kitűzendő terminusig s egyben elrendelte, hogy a felek tizenöt nap alatt mutassák be a törvényszékes ügy az egyesület megalakulásáról felvett hivatalos okiratot, mint a bevételekről készült és Bernbe küldött pontos kimutatások hiteles másolatát.

Nagyszabású programmal készül az új szezonra a kolozsvári Román Opera

Október első hetében a Figaro házasságával nyílik meg az új szezon

Cluj-Kolozsvár, szeptember 3. (Az Uj Kelet tud.) Október első hetében megnyitja kapuit a kolozsvári Román Opera. A szezon Mozart: „Figaro házassága” című operájával nyílik, amelyet az elmúlt szezon végén záróelőadás keretében mutattak be.

Október 12-re van kitűzve az első premier. Verdi utolsó nagyoperája: Az Othello szerepel a műsoron. Othello a nyugati nagyoperák állandó műsorjátszama, amelyben Verdi lágy muzsikáját már wagneri behatások színezik. Nestorescu asszony Sochulski, Spataru és Sion alakítják a címszerepeket. Október végén színrekerül Strauss János híres operettje: a „Denevér”, Aca de Barbuval, Rózsa Annával a női, Andreescuval és Spataruval a férfiszerepekben. Programba van még véve Boildieu A fehér asszony, Giordannas Andrei

Chenier és Wagner: Tristan és Izolda című operájának bemutatója. Az utóbbi a jövő év elején kerül színre a beyruthi mester halálának ötvenedik évfordulója alkalmával. Az operettek között Zeller: A madarász és Millöcker „A koldusdiák” című művei szerepelnek a programban. Felújítják Massanet: Manon-ját, a Lohengrint és Goldmark Saba királynőjét. Tervbe van véve végül egy felvonásos operák balett darabokkal való kombinálása, így színre fog kerülni Wolf-Ferari Kolozsváron már ismert rendkívül bájos Susanne titka c. vigerájája. Rimskij-Korsakov Seherzade című csodaszép balettjevel.

A kolozsvári opera programja a fentiek szerint valóban nívósra készül. Most már csak az maradna hátra, hogy a szereposztásnál is hasonló gondot járjanak el az intézmény vezetői. Külö-

Kalapforradalom Kolozsváron!

Már 95 leiert vásárolhat modern kalapot.

Mutatványaim a következők:

Lei 95	Lei 100	Lei 120	Lei 140	Lei 160
--------	---------	---------	---------	---------

Ezenkívül megérkezett a n. b. közönség széles rétegeiben közkedvelté vált

„ROMAGNA”

márkájú nyulszőrkalap a legmodernebb színekben és faconokban.

Az áralm utolérhetetlenek

Welsz Siegfried Cluj, Calea Reg. Ferd. 10.

tén semmivel sem volnának kedvezőbb helyzetben. A kereskedelem stagnálása következtében ugyanis a pénz elértéktelenedése és a mai pénzügyi továbbra is fennállana.

Nem akarunk senkinek sem tanácsokat adni. Meg vagyunk azonban győződve arról, hogy Iuniannak, aki kitűnő és éleseszü jogász, sohasem volt ideje a talán szokása sem, végiggondolni az általa felkarolt pénzügyi elmélet összes következményeit. Mindenesetre biztosíthatjuk arról, hogy a gazdasági törvények pszichológiai természetűek. Ezek a törvények nem állnak a politikusok rendelkezésére.

nösképen pedig az igazgatóság figyelmébe ajánljuk, hogy oldja meg végül a kolozsvári opera immár krónikussá vált tenoristaválságát, amely csak arra jó, hogy elidegenítse a publikumot az előadások látogatásától.

Itt említjük meg, hogy Bobescu mester mellé új karnagyot szerződtetett a kolozsvári opera, a német Siegiemund Andor. — Ackermann személyében.

Négyszáz NAC drukker jön vasárnap Kolozsvárra a NAC—Universitatea derbyre

Cluj-Kolozsvár, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti bajnokság második teljes fordulójának legszebb mérkőzése Kolozsváron játszódik le a NAC és az Universitatea között. Kétségtelen, hogy a Ripensia mellett ez a két csapat képviseli a legnagyobb játékerőt az országban és a B. csoport küzdelmeiben ez a meccs bir derby jelleggel. Amellett azért is előzi meg általános érdeklődés a találkozókat, mert az Universitateat régen nem láttuk a kolozsvári pályán és a csapat formáját csak vidéki mérkőzéseinek eredményeiből ítéltük meg. A NAC standard válogatott csatárorszával jön, amelynek játékában már szintén régen nem gyönyörködött a kolozsvári közönség. A csapatok felállítását még nem ismerjük. Az Universitatea csapatából a csatársor jobbszárnya még nem végleges, egyébként valószínűleg Sepi, Sfera—Iancovicu, Stanioev dr.—Gain—David, Tabac—Stefanescu—Sepi—Ploesteanu—Surlasiu felállítással szerepel. Ennek a csapatnak védelme és halvesora a NAC-éval szemben klasszist képvisel, csatársorának balszárnya pedig elsőrangú és a Rónay—Bodola—Kocsis szárnnyal összehasonlításban is nagyon veszélyes lehet. A NAC csatársor jobbszárnyán dől el az összehasonlítás a NAC támadórsának javára, de ezt kárpótolja az Universitateának jobb közvetlen védelme és biztos halvesora. Véleményünk szerint az Universitatea jobb, mint a NAC és a kolozsvári egyetemiek győzelemmel startolhatnak a derbyn. A futballban azonban ritkán érvényesül a papírforma és így teljesen nyílt, de nagyvárosi nívóju küzdelemre van kilátás a két erős együttes között. Xifando bukaresti nemzetközi bíró vezeti a meccset, melynek fontoságára vall, hogy határbírákúl dr. Ciurel Ilet és Milivoi Alexandrut jelölte a bíróbizottság. A meccs iránti érdeklődésre jellemző, hogy Nagyváradról 400 ember jön különvonaton Kolozsvárra vasárnap.

A mérkőzést megelőzőleg a Románia és a Haggibbor törpecsapatai játszanak revánsmérkőzést.

A nemzeti bajnokság többi mérkőzése vasárnap a következők: Crisana—Románia Nagyvárad, Soimii—Ripensia Nagyszében, Tricolor Ploiesti—CFR Bukarest Ploiestiben, TMTE—Venus Bukarest.

Románia a Balkán-kupán. Az atlétikai szövetség az országos atlétikai bajnokságok után 19 atlétát delegált Athénba, a Balkán-játékokon való részvételre.

A Haggibbor vasárnap délelőtt a nagypályán össztéríngtet tart. A futballszakosztály az összes tréningen kívüli játékosok megjelenését is kéri.

MORAVETZ
Zeneművek
Hegedű és zongora iskolák, naponként megjelenő újdonságok!
Bizományi lerakat, olcsó kiadói árak.
Bőr aktatáska . . . Lei 140.—
Bőr hálós táskák . . . Lei 200.—
Boros papirkereskedés

vo
A Patria vadio
Cluj-Kolo
Kelet tud.)
tási panama
nem állhat
aktacsomó
Ez a dosszié
érkezett Ko
tartóztatott
nem vehette
napilapokna
a kihallgatá
és a Bukar
alapján épe
tatja a vizs
felelhet meg
sem az a
sem pe
A második
ugyanis cs
szabadságá
tási ügy v
is vehette
bíró csak a
ben helyet
hamisítási
em nyul h
A másod
zöje, Rusu
ugyan a vá
nyilatkozat
tartóztatott
dig, amíg P
érkezik és
zébe a bünt
A bélyeg
rint egytel
a Patria p
„Hol van
kérdi a Pa
„Ezt a kén
ket illet”.
illetőleg a
hozták Kol
keringenek
hogy a het
eltűnt és n
tak között
sétálni látt
cáin.
Mások v
egy mag
szabadító
moz
A harmadi
tudni véli.
nem hajlan
tedik bünt
közéjük.
Nem tud
mi az igaz
esetre a ve
8 h
egész v
290 oldal P
287 oldal M
378 oldal V
417 oldal F
265 oldal S
618 oldal Z
378 oldal Z
250 oldal Z
LEPA
Postán utá
j
T

Hány agent-provokateurje volt a kolozsvári bélyeghamisítási panamának?

A Patria fellünekeltető cikkben Fischer Sándort, a bélyeghamisítási panama hetedik vádlottját reklamálja. Pastia vizsgálóbíró hazatérteig nem folytatják az okmány-bélyeg-panama vizsgálatát

Cluj-Kolozsvár, szept. 23. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári bélyeghamisítási panama nyomozásában mindaddig nem állhat be változás, míg a bukaresti aktacsomó Kolozsvárra nem érkezik. Ez a dosszié pedig még pénteken sem érkezett Kolozsvárra, úgy hogy a letartóztatottak kihallgatása még mindig nem vehette kezdetét. Egyes kolozsvári napilapoknak azon híradása, miszerint a kihallgatások folyamatban vannak és a Bukarestből megérkezett akták alapján épen Pastia vizsgálóbíró folytatja a vizsgálatot, már csak azért sem felelhet meg a valóságnak, mert

sem az akták nem érkeztek meg, sem pedig Pastia vizsgálóbíró.

A második vizsgálóbírói iroda vezetője ugyanis csak október 4-én tér vissza szabadságáról és így a bélyeghamisítási ügy vizsgálata Kolozsváron nem is vehette kezdetét. Cojocaru vizsgálóbíró csak a kisebbjelentőségű bűnügyekben helyettesíti Pastiát, de a bélyeghamisítási ügy nagy komplexumához nem nyúl hozzá.

A második vizsgálóbírói iroda jegyzője, Rusu Jonel maga elé idéztette ugyan a vádlottakat, de tőlük hivatalos nyilatkozatot nem vett fel és így a letartóztatottaknak várniuk kell mindaddig, amíg Pastia vizsgálóbíró haza nem érkezik és személyesen nem veheti kezébe a bűnügy munkáját.

A Patria a hetediket reklamálja

A bélyeghamisítási ügynek ezidőszent egyetlen érdekessége van, amelyet a Patria péntek déli száma vetett fel. „Hol van Fischer, a hetedik cinkos?” kérde a Patria — majd így folytatja: „Ezt a kérdést azoknak vetjük fel, akiket illet”. Három napja, amióta a hét, illetőleg a hat bélyeghamisítót visszahozták Kolozsvárra, különböző hírek keringenek a közönség körében arról, hogy a hetedik cinkos, Fischer Sándor eltűnt és nem található a letartóztatottak között. Egyesek azt állítják, hogy sétálni látták szabadon Kolozsvár utcáin.

Mások viszont azt állítják, hogy *egy magasrangú személyiség ki-szabadította Fischer Sándort a nyomozó hatóságok kezeiből.*

A harmadik verzió, ami már súlyosabb, tudni véli, hogy a hat letartóztatott nem hajlandó vallomást tenni, míg hetedik büntársukat nem hozzák vissza közéjük.

Nem tudjuk — írja a Patria — hogy mi az igaz ezekből a hírekből. Mindenesetre a vezetőügyész ur, aki ebben a

8 híres regény

2900 oldal

egész vászonba kötve 566 lei

290 oldal Parrott: Ex-feleség L. 68
287 oldal Móricz Zs.: Forr a bor „ 68
378 oldal Werfel: A nápolyi testvérek 68
417 oldal Földi: Isten országa felé „ 68
265 oldal Szomorj Dezső: Gyuri „ 68
618 oldal Zilahy: Két fogoly „ 90
378 oldal Zilahy: Szőkevény „ 88
250 oldal Zilahy: A lélek kiálszik „ 68

LEPAGE-nál, Kvár

Postán utánvétellel. Kérje a teljes sorozat jegyzékét Lepage-től.

kérdésben kompetens — felvilágosítókat kellene hogy adjon a sajtónak, a melyeken keresztül megvilágítaná azt a rejtélyt, amely körül a közönség fantáziája különböző valószínűtlennél való színütlemebb feltevések sző és ezek ártnak az igazságszolgáltatás és rendőrség presztizsének.”

Két vádlottra jut egy agent provokátor

A Patria feltűnéskeltő cikke érdekes megvilágításba helyezi a kolozsvári bélyeghamisítási panamát,

melyből a mai napig szinte ugyan-

annyi ember szabadult ki, mint agent provokátor, mint ahány letartóztatásban maradt.

A Patria jelentőségteljes cikke ugyanis arra utal, hogy Fischert nyilván bizonyos szolgálatokért helyezték szabadlábra. Ugyanezekért a bizonyos szolgálatokért van szabadlábon még egy ur, aki előbb részt vett a bélyeghamisításban és mikor leleplezték, a régi recept szerint agent provokátor lett belőle. *Es kimaradt a letartóztatottak listájából Penes ur, a bukaresti állami megrendelő és végül Fischer Sándor, aki amennyiben a Patria közlése helyt-*

Nem működhetik a „keresztény diákok nemzeti szövetsége”

A bukaresti tábla megtagadja a szövetség jogi személyiségének elismerését

Bucuresti-Bukarest, szept. 23. (Az Uj Kelet tud.) Megirtuk, hogy a keresztény diákszövetség, amely annak idején az antiszemita diákmozgalmak vezetője volt, jogi személyiségének elismerését kérte a bukaresti törvényszék től. A diákszövetségnek azért volt szüksége erre az elismerésre, mert miután éveken keresztül autorizáció nélkül működött, a legutóbbi zavargások alkál-

mával a kormány egyetlen tollvonással feloszlatta. Hogy ez a kellemetlenség ne ismétlődhessen meg, a szövetség az igazságszolgáltatáshoz fordult.

A bukaresti tábla előtt a közoktatásiügyi minisztérium képviselője a jogi személyiség elismerésére vonatkozó kérés elutasítása mellett érvet. Rámutatott arra, hogy a romániai egyetemeken szenátusa kedvezőtlenül véleményezte

ezt a kérést. Az igazságszolgáltatás nem ismerheti el a jogi személyiséget egy tiltott diákszervezetnek. A felsőbb oktatásról szóló törvény értelmében ugyanis az egyetemi szenátus véleményezése kötelező jellegű.

A bukaresti tábla magáévá tette ezt az érvelést és ma délelőtt hirdette ki döntését, amelyben a keresztény diákszövetség kérését elutasítja.

Két drákói szigoruságu adójavaslatot akart a kormány a parlamentbe csempészni

Tizenöt százalékos fizetési adó és tiz százalékos fogyasztási illeték. Hogyan született és hogyan halt meg egy adójavaslat

Bucuresti-Bukarest, szept. 23. (Az Uj Kelet tud.) A szenátus tegnapi ülésén rendkívül érdekes események játszódtak le. Mironescu pénzügyminiszter betérjlesztette a kamarában már megszavazott pénzügyi természetű törvényjavaslatot, amely többek között a látszatadó bevezetéséről is intézkedik. Mielőtt a javaslat tárgyalását megkezdték volna, Romulus Georocanu szenátusi alelnök parlamenti kezdeményezésére két módosító javaslatot terjesztett be a törvényjavaslatához. Az egyik 10-15 százalékos új adót vet ki az összes köz és magántisztviselők fizetéseire, a nyugdíjakra és a szubvenciókra. A második javaslat 10 százalékgig terjedő új fogyasztási illetéket vet ki különböző fogyasztási cikkekre, mint cukor, kávé, tea, stb.

A módosító javaslatok hatalmas konszertációt keltettek a szenátus körében. A többségi honatyák is természetes ellenségeskedéssel fogadták ezt a drákói tartalmu javaslatokat, amelyeket Mironescu pénzügyminiszter nem látszott tulságosan ellenézni. A pénzügyminiszter erre magához hivatta Georocanu és dr. Trif szenátorokat, akikkel hosszasan tárgyalt. Időközben a szenátus ülésterme jórészt kiürült, mire az elnöklő Costachescu kijelentette, hogy ily nagyfontosságú javaslatokat nem lehet előzetes megbeszélések nélkül az ülés

napirendjére tűzni.

A két módosító javaslat ilyen körülmények között egyelőre lekerült a napirendről. Szerzőjük állítólag maga a pénzügyminiszter volt, aki előzőleg bemutatatta őket Maniunak. Maniu kijelentette, hogy nem vállalja a felelősséget ilyen drákói természetű intézkedésekért, amelyek egyébként sem kvadrálnak a párt programjával. Az ügy ezután

minisztertanácsba került, ahol Viada elismerte, hogy a két javaslat hatásos, de hozzátette, nem hiszi, hogy opportunusak is volnának. Ezek után egy határozott Mironescu, hogy nem terjesztik törvényjavaslatként a parlament elé, hanem megpróbálják azokat a parlamenti iniciatíva útján napirendre tűzni. A kísérlet egyelőre nem sikerült.

Az összes mezőgazdákategóriákra kiterjesztették a 6 hónapos moratóriumot

Bucuresti-Bukarest, szept. 23. A kamara konverziós bizottsága albizottságot küldött ki a konverziós javaslaton eszközözendő módosítások előkészítésére. Az albizottság tegnap ülést tartott Mironescu elnökletével. A Dimineata szerint vita tárgyat képezi, hogy a kamatok az eredeti tőke, vagy pedig a kamatos kamatok után is fizessék-e. Elfogadták azt a módosítást, hogy az első kamatfizetési esedékesség 3 hónap helyett 6 hónap legyen és a váltók megújítása is ennyi idő alatt eszközözendő.

A konverziós bizottság mai ülésén az összes kategóriákra elfogadta a 6

hónapi feltétlen moratóriumot. Azt hiszik, hogy a javaslat körül nem lesz hosszantartó parlamenti vita a szónokok nagyszámu feliratkozása dacára sem. A kormány mindenesetre el van határozva, hogy a törvényjavaslatot már politikai szempontból is a legrovidebb időn belül keresztülhajtja.

— Vaida a királynál. Bukarestből jelentik: Vaida miniszterelnök tegnap kihallgatáson volt a királynál, akinek jelentést tett a politikai helyzetről. A miniszterelnököt a király ebédre is vendégül látta.

Teljesítsük kötelességünket a Keren Kayemethel szemben. Járuljunk hozzá a föld megváltásához

Mahatma Gandhi élete a rács mögött

A hindu apostolt csak az a gondolat bántja, hogy szabadlábra helyezik és nem szenvedhet tovább népéért

London, szeptember 13. Egy angol újságíró meglátogatta fogságában Mohandas Caramchand Gandhit, akit általában Mahatma Gandhi néven ismerünk. A hindu nép vezére teljesen otthonosan érzi magát a fogságban, mert nagyon sűrűn ül és mert az angol hatóságok minden lehető kedvezményt és kényelmet megadnak neki. Gandhi a politikai foglyok legelőkelőbb osztályába tartozik és úgy bánnak vele, mint a himes tojással.

Október 2-án lesz a Mahatmanak a hatvanharmadik születésnapja, amivel ő ugyan nem sokat törődik de barátai és tisztelői annál inkább nyilvántartják ezt a napot, mert ez most már folytatólagosan a harmadik olyan születésnapja lesz Gandhinak, amit nem tölthet hűvei körében, hanem a rács mögött. Két évvel ezelőtt ugyancsak a fogságban érte ez a dátum, a múlt évben pedig Londonban volt a Round Table konferencián.

A nagy népvezér a fogház falain belül a legteljesebb szabadságot élvez, az egyedüli korlátozás, ami igazán iáj neki, abban áll, hogy nem fogadhat korlátlan számban látogatókat. Ezt a korlátozást annyira szívére vette Gandhi, hogy amióta eltöltötték tőle angol titkárnőjének, Madeline Slade kisasszonynak a látogatásait, azóta nem fogad senkit, pedig közeli rokonságát bármikor hozzáengednék, de csak vasrácok mögött. Ezt annyira lealáznak tartja, hogy nem kíván senkivel érintkezni, aki a fogház falain kívül él.

Gandhi reggeli postája

Gandhi minden reggel négy órakor kel fel arról az egyszerű vaságyról, amelyben csak egy kemény derékalj van és amelyen úgy alszik, hogy könyveket használ párnául. Gyia a szabadban van elhelyezve és csak esős időben tolják azt be valamelyik nyitott verandára. Gandhi a legszivesebben a csupasz földön aludna, de ujabban nagyon vigyáz az egészségére, mert a legutóbbi fogságából is azért bocsátották szabadon, mert megbetegedett. Már pedig Gandhi nem könyörületből, nem betegség címén, hanem vélt, vagy valóságos igaza alapján akar kiszabadulni.

Felkelés után a vele együtt fogságban levő két megbízható emberével: Patel Ballaphai és Mabadeo Desai fogolytársaival husz perces imát mond, azután átnézi a levelezését. Többnyire fiatal rajongói keresik fel leveleikkel, akik különböző lelki problémákat vetnek föl. A reggeli postára Gandhi maga írja meg a választ, még pedig balkezével, mert jobbkezét nem tudja használni. Rendkívül takarékoskodik a levélpapírral, úgy, hogy levelei inkább cédulák, mint levelek. Rövid séta következik a fogház folyosóján és pontosan hat órakor reggelizik a Mahatma. Reggelire sajtot, datolyát és mazsolát eszik és rendszerint olyan helyen szokta ezt elfogyasztani, ahonnan szemmel tarthatja, amint a számára a fogságban nevelt két kecskét fejik. Gyakran előfordul az is, hogy néhány perccig játszik a kedves, fiatal állatokkal.

Baj van a kecsketejjel

Gandhi szívesen kísérletezik a diétikus kosztal. Röviddel ezelőtt elhatározta, hogy nem iszik több kecsketejet és nem eszik nyers gyümölcsöt. Egy hónapig tartotta be ezt a fogadalmát és ez alatt az idő alatt három kilót veszített a súlyából, úgy, hogy mindössze 42 kiló maradt. A fogházigazgató kétségbeesett, mert szigorú utasítása van arra, hogy mindenképp vigyázzon Gandhi egészségére és testsúlyára. Eppen ezért havonta orvos vizsgálja meg Gandhit és minden héten pontosan leméri. A fogházigazgató egyébként nagyon jó barátságot

tart fenn előkelő foglyával és megmagyarázta neki, hogy nem szabad eltérnie a kecsketej ivástól. Gandhi azt kérdezte, vajon ez hozzátartozik-e büntetéséhez és csak akkor volt hajlandó megint meginni napi adagját a kecsketejből, amikor az igazgató megmondta, hogy igenis, ez a büntetésének egy része.

Reggeli után fonással foglalkozik Gandhi egy-két órán át, majd megfürdik. Ebédre sajtot, datolyát, rozskenyeret, nyers paradicsomot, vízben főtt zöldséget és valami különleges mandulaszószot eszik. Igaz ugyan, hogy a Mahatma egy ízben megfogadta, hogy semmiféle főtt eledelt nem vesz magához, de a fogai annyira rosszak, hogy kénytelen volt elállani ettől a fogadalmától. Ebéd közben Patel felolvassa neki az újságokat, amelyeket cenzura nélkül kap. Így többek között rendszeren jár neki a legszélsőségesebb indiai nacionalista lap is, a „Hindu”. Ebéd után rövid alvás következik,

amihez azonban nem enged cukrot használni, hanem valami natron vegyületet. Elkorára már megkapja a délutáni postát, amelyet már jóformán nem is cenzurálnak. A délutáni posta elintézése után megint a maga készített szövevények mellé ül Gandhi és átlag két óra hosszat sző, majd megint csak kecskének a közelében elfogyasztja vacsoráját és hosszabb sétát tesz a folyosón. Hét és nyolc óra között van az esti ima, azután előveszi a könyveit és lefekvésig olvas. Olvasmányainak a tárgya filozófia, asztronómia, történelem és főleg közjog. Leveleiben a legtöbbszőr visszatérő refrén, hogy új és új könyveket kér barátaitól. Lefekvés előtt előveszi naplóját, amelybe a legapróbb részletekig bejegyez minden eseményt, ami napközben vele történt és pontosan huszonegy óra 40 perckor lefekszik.

Akármielyen egyhangú ez az élet, Mahatma Gandhi hetenként egyszer még egyhangubbá teszi azzal, hogy hétfőn egyetlen szót ki nem ejt.

Az egyetlen félelme az, hogy az angol kormány az ő valódi igazának az elismerése nélkül valamilyen mondvasinált ürüggyel megint szabadlábra helyezze és így megfosztja attól a gyönyörűségtől, hogy népe érdekében éhségsztrájkot kezdjen, amit éppen szeptember 20-ára ígért be.

ב"ה פה הלווה ת"א

וויכטיג פיר אחרונים הענדלער!

איך פערשטאנדיגע אלדעייגען דיא זיך מיט אחרונים האנדעל בעשאפטען, דאסס עס איזט מיר געלונגען זייע יאהר אין טרייעט אין גראסערעס קוואנטום פאן ארץ ישראל אונד פארגער אחרונים צו קויפען זא דאסס איך אין דער לאגע בין דעטיאהר דער ביל-ליגסטער צו זיין. געמיינדען אונד דערען אנגעשטעלטע ערהאלטען 20% ראבאט זיא שטיצען איהר אייגענעס אינטערעסעס וועגן זיא מין אחרונים לאגער בעזוכטיגען בעפאר זיע איהרען בעדארף איינקויפען

בעשטעלונגען זינד צו ריכטען

Emanuel Rosenzweig Cluj, Regina Maria 6.

דער פערקויף בעגינט יום ג' דסליחות.

Rosenzweig mideres Cluj טעלעגראם אדרעסעס:

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Színház-Mozgó műsora

Szombat, vasárnap és hétfőn:
A tengeri farkas. Hangos premier. Jack London világhírű regénye után. Főszerepekben: Milton Sills és Lorna Marsch. És az új hangos kísérő-műsor.

Vasárnap d. e. 11-kor matiné: Betyárszelem. Páratlanul izgalmas és egyben kacagató kalandortörténet, tele zenével, dalokkal. Főszereplők: José Moysa, Mona Maris és Antonio Moreno. Matinéhelyárak.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, szeptember 24.

Bukarest. 17.10: Sibiceanu zenekar. — 18: Rádiógyetem. 18.40: Gr. 19: Zene. 19.45: Rzkar. Román zene.

Budapest. 9.15: Grammofónhangv. — 12: Déli harangszó. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Gyermejátkszóóra. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: A Magyar Cserkészszövetség előadása. 5.30: Előadás. 6: Hangverseny. 6.45: Rádióamatőrpost. 7.30: Sebők Sári magyar nótákat énekel Kurina Simi és cigányzenekarának kíséretével. 8.45: Pontos időjelzés, hírek, 9: Hangverseny. 10.20: Időjárás, majd a Mándits szalóznzenekar hangversenye.

Bécs. 13.45: Hires bécsi operettek. Frankfurt. 22.45-24: Szór. zene. Heilsberg. 20: Körner emlékünnepe. Milánó. 19: Könnyű zene. 20.45: Tarka.

est. 22: Táncczene. Prága. 20: Strauss-est. 21: Benes fuvőzene. Róma. 20.45: Saint-Saens: Sámson és Delila. Stuttgart. 17: Hangverseny a Zeneakadémia. 20: Tarka-est. Varsó. 20: Könnyű zene. 21.05: Szór. zene. 22.05: Chopin-művek. Pozsony. 18: Bábshízház. Mor. Ostrava. 18: Mandolin zenekar.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

„Iris-kályhák“

„IRIS“ román kerámiakal Részv.-Társ. CLUJ,

ajánljuk a nagybecsű közönségnek cserép-kályháinkat a legmodernebb formák és színekben.

Cserép-kályháink bírnak a legnagyobb fűtőképességgel, igen redukált fűtőanyag mellett.

Tökéletes huzat — olcsó és kifizető felszerelés.

Nagy választék a gyári raktárban, CLUJ, Str. Chintaului-Kajántói-ut 74.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, va-tagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró-hirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 80 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíegés levelet csak úgy továbbítunk, ha portobélyeg mellékelve van.

Kertes házban 1 szoba konyha, mellék. helyiségekkel (esetleg két szoba konyha) kiadó. Str. Bratianu (Király u.) 45.

Forgalmas helyen üzlethelyiség italmé- rással, trafikál, ugyanott 2 szoba konyha és 1 szoba konyha kiadó. Arpad ut 55.

FÉSÜK, FOGKEFEK, HAJKEFEK és mindenféle kozmetikai cikkek legolesób ban csak a D'OR illatszertárban, Fötér 9. **Hordók**, üvegek, Wertheim-kasszák, bor felszerelési tárgyak jutányosan eladók. Regele Ferdinand 33., italmérés.

Furaipokát kisebb-nagyobb tételben megvételre keres Hermann Jenő butor-kereskedő Satu-Mare.

Figyelem! Aranyozást, képeretézést, üvegezést olcsó napi áron. Nagy válasz- ték ovál és kerek Blondel-keretekben. **Somlyainál**, Str. Juliu Maniu 7.

Studentin unterrichtet alle Fächer des Lyceums auch deutsch gegen Kost und Quartier oder mässiges Honorar. Adm.

Egyetemi hallgatók vagy középiskolai tanulók zsidó tanító családnál teljes el- látást kaphatnak igen jutányos áron. Cim a kiadóban.

Két és három szobás komfortos lakások azonnal kiadók. Str. Londrei 19.

Román és héber képesítéssel rendel-kező övönő több évi praxisai „Gan Jöla-dim”-ba ajánlkozik. Megkeresések Hirsch Márton Reghin címre kéretnek.

Detail fakeskedésben jártas izr. fia- taleMBER, önálló vezető, konkurrenriában otthonos, állást nyerhet. Ajánlatokat „Szorgalmas” jelígevel a kiadóhivatal to- vábbít.

Elveszett egy fél kesztyű a Bartha Mik- lós ucca és Rózsza ucca között. Megtaláló- ját kérjük, hogy kiadóhivatalunkba juta- lom ellenében adja.

Málnási természetes szénsav mélyen le- szállított árban kapható. Radiana, Bras- sov, Str. Mihail Weiss 22.

Két komoly uriember társaságát keresi két jóállású tisztviselő. „Barátság I. II.” jelíge a kiadóba.

Kiadó 3 szoba, konyha, elő. és fürdő- szobás modern komfortos, 3 szoba, kony- ha, előszobás és 1 szoba, konyhás laká- sok összes mellékkeliségekkel. Str. Dra- galina (Fellegvári ut) 19. Magyar Szín- ház mellett.

35 éves zsidó uriaszony kétszázézer lej és komplett két szoba berendezéssel férjhez menne agilis uriemberhez. Cim: Özv. asszony, Str. Grigorescu 12.

Agilis uriaszony lerakatot keres meg- felelő garancia ellenében. Cim: Özv. Stern Józsefné, Kinizsi u. 2/a.

Olcsó jó házikosztot (kóser) adok. Ki- nizsi u. 12/a. Özv. Stern Józsefné.

Okl. tanárnő, párizsi egyetemi tanul- mányokkal, francia és román órákat ad kezdőknek és haladóknak jutányos árban. Csoporttanítás diákoknak és felnőtteknek igen előnyös feltételek mellett. 6.os esc- portban heti 2 óra fejenként csak 120 lej havonta. Liebermann Sári, Piata Unirii 20., II. em.

Régi fűszer és bodegaüzlet központ- ban komfortos lakással azonnal átadó. Cim a kiadóban.

Függöny- és ágyterítominták, ágynemű- és fehérnemű-sablonok nagy választék- ban érkeztek. Fisch Böske kézimunka- szalonjába Cluj, Str. Baritiu (v. Malom ucca) 16.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Szász D
Kevés úy
sék hát me
Valahol
nyéken élt
Szász Dom
még mind
is megérde
ért, lopások
nyekért, an
ellen elköve
lakat mög
hány hónap
afféle para
nagyvárosb
pénzhamisí
rogjának,
ilyen szegé
és hogy ne
az erdőben
elkap egy
luba, pár le
napig, való
szikla alatt
tán nemse
tyázó utjait
tehenét is
datlan élet
pítálmus
dek átvédle
a gyapjúju
sága miatt
tokat a fő
és más idő
a hosszabb
kanékkülek
tömegekben
telepedett
ben éltek
goztrak, mi
király vagy
véres csatá
karóba hu
leneket.
Szász D
rostordábo
ismeri a je
zik hasonl
rogál neki
mozásra k
Korond k
időben kell
det a para
hogy elfog
hatvan ken
kapával-ka
Szász Dom
öve közep
„jibar” a
semmit. A
mit. Ahogy
délután a
körülvettél
pedig ment
akik valah
szomszéd
Mialatt
kező helyze
szinpadí je
lenne.
Allottak
haramia.
Mondja
— No,
Domokos.
— Velem
hallgass, te
egy kis két
becsuknak,
szódom. A
hogy belee
A másik
— Te,
Négy tehe
elvezek.
A harmo
— Nem
Mózes sem
tom. De a
És így o
minden kö
Mire vis
döröklek. S
lyét talált
félemlített
eliskoltak.

HIREK

Szász Domokos, a haramia

Kevés ilyen tipikus eset adódik! Tesék hát meghallgatni!

Valahol Marostordában, Korond környékén élt egy fene betyár ember: Szász Domokos nevű. Azaz, hogy él még mind a mai napig, pedig a kötelet is megérdemelné, különböző rablásokért, lopásokért és hasonló büncselekményekért, amiket a szent magántulajdon ellen elkövetett, ezt a Szász Domokost lakat mögé tették, de büntetése néhány hónapja után, kiszökött és mint afféle paraszti ember, nem mehetett a nagyvárosba házasságszédelgőnek vagy pénzhamisítónak, vagy városszonyok lo ragjának, vagy panamistának. Egy ilyen szegénylegény, hogy megélhessen és hogy ne kerüljön csendőrkékre, kint az erdőben bolyong, egyszer-egyszer elkap egy juhót, beviszi valamelyik faluba, pár lejtért eladja, él a pénzből két napig, valahol a falu végén vagy egy szikla alatt meghuzódik éjszakára. Aztán nemcsak juhót szákmányol portyázó útján, hanem a módosabb gazda tehenét is elhajtja és így éldegéli áldatlan életét. Valamikor, az ipari kapitalizmus elején, amikor a szántóföldek átvedlettek legelőkké és a juhok — a gyapjújuk és a városi húsvők falánk-sága miatt — kiszorították a parasztokat a földjeikről, vagy más helyen és más időben, amikor a zsoldosok — a hosszabb békedállapot miatt — munkanélküliekké szegényedtek — akkor tömegekben félemlítették az ilyenek a letelepedett sorsukat. Azok könnyebben éltek és eredményesebben is dolgoztak, mindaddig, amíg valamelyik király vagy váruur le nem győzte őket véres csatában. Aztán mind egy szálig korába huzatták ezeket a szerencsétleneket.

Szász Domokos egyedül kószál Marostordában. Nem megy tovább, nem ismeri a járást másfelé. Nem barátokhoz hasonló sorsakkal, alighanem derogál neki, mivel hogy ő kelme származásra kurtanemes.

Korond környékén azonban az utóbbi időben kelleltenél többet kellemetlenkedett a parasztoznak, akik elhatározták, hogy elfogják. A múlt vasárnap ötvenhárom kemény kötésű korondi paraszt kapál-kaszálva körülvette az erdőt és Szász Domokost elfogta. Bicska volt az őve közepén, árvalányháj a kalapján, „bábar“ a szíjában. Nem vettek el tőle semmit. Ahogy volt, úgy hozták be magukhoz. Ahogy volt, úgy puszta behozták a községbe, a templom elé és körülvették. Kettő a korondiak közül pedig ment, hogy hozza a csendőröket, akik valahol inspekciós uton voltak a szomszéd faluban.

Mialatt ezek távol voltak, a következő helyzet alakult ki, ami egyébként színpadi jelenetnek is nagyon hatásos lenne.

Alottak a parasztoz és közepen a haramia.

Mondja az egyik paraszt:

— No, most légy okos híres Szász Domokos.

— Vélem aztán ne kötekedjete! Ide hulljass, te Bige András. Van neked egy kis két esztendősi fiacskád. Engem becsúznak, de vagy leülöm, vagy megcsórom. A te fiadba azonban biztos, hogy beleeresztem a bicsakomat.

A másikhoz pedig:

— Te Fejér Jóska, vén számár! Négy tehened vagyon. Kettőt máris elvesszek.

A harmadikhoz:

— Nem veszek el tőled Bagamér Mócs semmit. A gyerekedet se bánom. De a házatad felgyújtom.

Es így a negyedikhez, az ötödikhez, minden körülállához.

Mire visszajöttek a parasztoz a csendőrökkel, Szász Domokosnak a hült helyét találták. A parasztozokat úgy megfélemlítette a haramia, hogy rendre eliszkoltak. (sz. i.)

Nagyszabású repülőbélyegpanamára jött rá a repülésügyi alminiszter

Bucuresti-Bukaresti, szept. 23. Radu Irimescu aviatikai alminiszter nagyszabású visszaéléseknek jött a nyomára az aviatikai bélyegek körül. Megállapította, hogy a bélyegeket igen nagymértékben hamisítják.

— Cordovában ujra sztrájkzavargások voltak. Madridból jelentik: Cordovában a kereskedők sztrájkzavargások miatt zárva tartják üzleteiket. A zavargók ma felgyújtották az érseki palotát, de a tüzoltóság és a karhatalom gyorsan a helyszínen termett és a tüzet eloltotta. Számos letartóztatás történt.

— Liverpoolban a munkanélküliek újabb tömegtüntetést rendeztek. Londonból jelentik: Liverpoolban a munkanélküliek újabb tömegtüntetést rendeztek és szembe szállottak a szétosztásunkra kivezényelt karhatalommal. A rendőrség rövidesen erősítéseket kapott és gummibotokkal verte szét a rendbontókat. Több sebesülés történt.

— Lengyelországban parcellázás utján tehermentesítik az eladósodott birtokokat. Varsóból jelentik: A 300 hektárt meghaladó eladósodott birtokokat parcellázás utján tehermentesítik. Az öt hektárnál kisebb birtokok tulajdonosai nak fizetés terminusait a jövő évi aratás utáni kitöltik. Ez időpontig a végrehajtások is szünetelnek.

Kár volna lábát rossz cipővel elkínözni, amely bütyköt, tyukszemet növeszt és ezenkívül naponta még egy pár harisnyát is tönkretesz. Vegyen tehát kedvére való és kifogástalan kényelmes cipőt HOFFMANNAL, akkor ép marad a lába és rugalmas lesz a járása. Hoffmann Cluj. Cal. Reg. Ferdinand (v. Wesselényi u.) 19.

— Magyar részről kompenzációs javaslatokat tettek Csehszlovákiának. Prágából jelentik: Magyar részről javaslatokat terjesztettek a csehszlovák kormány elé, amelyek azt ajánlják, hogy kompenzációs uton szénét, textilárakat, fát, üveget és porcellánt exportáljanak Magyarországra a magyar liszt, borsó, bab, tengeri, bor, hal, paprika, zsir és szalonna ellenében.

Eljegyzés. Rosmann Szidi Cluj és Mandel Jenő Baia Mare jegyesek.

— A világ legmodernebb története: Wels: Nagy világtörténet 2400 lej helyett, könyvnap kiadás 800 oldal, 300 képpel, 27,5 cm. nagyságban fűzve 130 lej, vászonkötésbe 175 lej LEPAGE-nál Kolozsvár. Vidékre utánvétellel, portómentesen. Kérje az olvasó könyvek jegyzékét LEPAGE-tól.

Fölfedezték Franciaországban a vasuti merénylők titkos robbanóanyagraktárát. Marseilleből jelentik: A város közelében nagy robbanóanyag-raktárt fedeztek fel. A párizs-marseillei vasutvonal töltésétől mintegy 200 méterre gyanús zsákokat találtak a bokrokban, amelyekben dinamit és egyéb robbanószerek voltak. Összesen 81 csomag dinamitot, 57 gyújtót és 10 méter gyújtószínt foglaltak le. A titkos robbanóanyag raktár felfedezése nagy nyugtalanságot keltett, miután ezen a vonalon az utóbbi években több vasuti merénylet történt, amelyeknek hátterét a rendőrség eddig még nem tudta tisztázni. Azt hiszik, hogy a vasuti merénylők titkos raktárát leplezték le.

A fejlődés éveiben minden gyermeknek tornáznia kell! Pap Vera mozgásművészeti iskolája, Calea Regele Ferdinand 59. Beiratás naponta d. e. 11—1 ig. d. u. 6—8 ig. Tiszviselőnknek olvasó esti tanfolyam.

— Sikkasztott és zsarolt a „montenegrói titkos tanácsos“. Bécsből jelentik: A rendőrség letartóztatott egy Öhler Bene dek Rudolf nevű meissenai földbirtokost, aki negyedmillió márkával károsított meg egy amsterdami bankárt. Öhler a rendőrségen montenegrói titkos tanácsosnak mondta magát s azt állította, hogy még Nikita fejedelemtől kapta ezt a címet. A bécsi rendőrség megállapította, hogy a berlini ügyészség körözőlevelet bocsátott ki Öhler ellen rendjelekkel és címeikkel üzőt szélhámosságok miatt.

Korszikában revolveres merényletet követtek el Catulle Mandée francia író ellen. Párizsból jelentik: A korszikai Ajaccióban egy fiatalember revolveres merényletet követett el Catulle Mandée író ellen. Öt revolvergolyó közül kettő találta az író, de sebesülése könnyebb természetű. A merényletet azzal hozzák kapcsolatba, hogy Catulle Mandée akciót folytatott egyik korszikai bandita szeméretének kiszabadítása érdekében, aki szerinte bírói tévedés áldozata lett és hogy emiatt több ember ellen, akik annak idején terhelő vallomásokot tettek a bíróság előtt, hamis tanúzás címén eljárás indult.

— Eljegyzés. Lebovits Ábrahám (Vrumi) Cluj és Gelber Zsír Trg. Neamtu jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Luxusautó és tehergépkocsi karambolja. Párizsból jelentik: Meaux közelében luxusautó tehergépkocsival összeütközött. A luxusautó motorja felrobbant s égni kezdett. A tüzet sikerült eloltani, de két utasának már csak megszénesedett holttestét emelheték ki a kocsiból.

— Orvosi hír. Prof. dr. Steiner Pál (Charité szanatórium) külföldi utjáról hazakerkezett.

Futótűzként terjedt el a városban, hogy a cluji Transylvania (vált Szász Ödön RT.) Románia legnagyobb posztó, bélésszűt és szabókéllékek áruháza az összes raktáron levő árukat a mai nappal kezdődőleg szennyezősítően olcsó árban a piacra dobja. A mai pénztelen világban ez nagyon örömdetes esemény, mert éppen a mai nehéz időkben lehetővé teszi, hogy az ősi és régi ruhák szükségleteit elképzelhetetlenül olcsón, a legjobb minőségű árukkal fedezhesse.

— Sirkőavatás. Néhai Roth Mór sirkőavatását folyó hó 25-én, vasárnap délelőtt tizenegy órakor tartjuk meg a Tordai uti zsidó temetőben, amelyre ezúton hívjuk meg barátainkat és jóismerőseinket. Özv. Roth Mórné és családjá.

— A Páris utcai orthodox nagytemplomban a szelichosz istentiszteletet, amelyen Weisz Izidor főkantor énekkarral fog közreműködni, szeptember 25-én hajnali öt órakor kezdődik.

— Megegyezés készül a lancashirei textilsztrájkban. Londonból jelentik: A lancashirei textilsztrájk ügyében sikerült a szemben álló felek között némi közéletet elérni. Kilitás van a sztrájk likvidálására.

— Mindennapos székszorulás, vastagbélhurut, felfuódás, oldalfájás, légzési zavar, szívdobogás, fejfájás, fülzúgás, szédülés és lehangoltság eseteiben a természetes „Ferenc József“ keserűviz a bélmozgást rendbehozza s megszabadítja az embert a kellemetlen érzésektől. Nagynevű orvosok a Ferenc József vizet fényes eredménnyel alkalmazzák. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— A Mizrach kolozsvári helyicsoportja, ma, szombaton este 9 órakor a neolog hitközség téli imatermében, Calea Regele Ferdinand 52. rendkívüli ülést tart. A tárgy fontosságára való tekintettel ezennel felkérem a kolozsvári idősebb Mizrachistákat, hogy ezen megbeszélésen okvetlen megjelenjen szíveskedjenek. Klein Eliahu elnök.

Anilin-festékek
orig. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagybani eladása.

Ullmann József & Fia
Vegyiáru Import Oradea. Telefon 677.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT

Szövőművészeti Iskola

ORADEA, Str. Ep. Clorogariu 14

Művészi perzsa szőnyegek, szövött gobelinok, külföldi fonalak

Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

NAPRÓL NAPRA

A lengyel válogatott atléták szeptember 24 és 25-én Prágában, 28-án Bécsben és október elsején Budapesten állanak szorhoz, hogy a középeurópai országok válogatott atlétáival megküzdjenek. A lengyel csapatban szerepel Kuzocinszki, a 10 ezre méteres síkfutás olimpiai bajnoka is.

Acherley angol repülőhadnagy, aki most érkezett vissza a clevelandi repülőversenyéről, elmondotta, hogy a versenyen a repülés népszerűsítésére vakmerő akrobata mutatványokkal is szórakoztatni kellett a nézőket. Felszállott egy idősebb professzor is a levegőbe, aki könyvet írt évekket ezelőtt a repülés elméletéről, de egyáltalán nem voltak gyakorlati ismeretei. A nézők háborzongva látták a gép bukdaolásait és lesiklásait, amelyek azonban szerencsére nem végződtek katasztrófával. Mindenki megkönnyebbült, amikor a gép végül is meredek esés után simán földet ért. Megkönnyebbült Acherley pilótahadnagy is, mert az ügyetlen professzor szerepét neki kellett játszania a levegőben.

Amerikai felkérésre a francia haditengerészet megkezdte a kutatást az Azoroktól keletre eltűnt American Nurse óceánrepülőgép után, amelyen két olasz származású amerikai pilóta és egy newyorki színész, Olaszországba szándékoztak repülni, de nem érték el az európai kontinentet.

Machzor, imakönyvek és Taleszek

valamint mindenféle rituális cikkek legújabb kiadásban beszerezhetők

Roschweig Anton
cegnél CLUI,

A londoni Olympia kiállító csarnokban hajviseletek kiállítása nyílt meg. A rendezőség véleménye szerint a bubifrizura divatja legalább száz évig fog tartani. Az ókori Egyiptomban több évtizeden át már divatban volt a nők rövid hajviselete. A háború óta már nyolcadik változatban hódít a bubifrizura.

A Bermudák közelében amerikai tengerfenékkutató egy hajóról acélkabinban 2640 lábnyira ereszkedett alá a tenger mélyére, tehát több mint egy mérföldes mélységbe. A kutató hatalmas fényoszlopokkal világította meg a vizet s a tenger mélyi halakról igen érdekes riportban számolt be az acélkabinban elhelyezett rádiómikrofon előtt a rádióhallgatóknak.

A svájci Aeroklub 16 ezer 201 méterben állapította meg azt a legnagyobb magasságot, amelyet Piccard professzor sztratoszféraballonja a második felszállás alkalmával elért. A nemzetközi aviatikai szövetség, amelyhez az új világrekordot felterjesztették, kétségtelenül el fogja ismerni a potnos mérések és feljegyzések alapján megállapított új világrekordot.

Szeptember 25-én kezdődik Olaszországban, Revannában a III. nemzetközi keresztény archeológiai kongresszus, amelyet már három évtizede nem hívtak össze. A ravennai megnyitót után a résztvevők hajókra szállnak s bejárják az olasz partvidék régi városait: Aquileat, Gradot, Torcellot, Parenzat, Polát, Triestet, stb. Az elnökségben a vatikán-gerinai kibékülés óta először foglalnak helyet egyházi és olasz állami régészek.

A Deutsches Volksteater tervbe vette, hogy III. Richárd címszerepében fellép. tétí Max Pallenberget, a nagy német komikus, aki Shakespeare dráma főhősét eddig még sohasem játszotta.

UJ KELET Legújabb hírek

„Nem a százezes tolvajokat kell üldözni, hanem a milliós panamákat“

A vagyonellenőrzési törvényen összevesztek a képviselők a kamarában

A cuzisták azt kérik, hogy minden állampolgárra terjesszék ki a vagyonellenőrzési törvényt. Solomon többségi képviselő különös szócsatája Lupuval

Még 250 millió lejt akar kipréselni a kormány a kenyérbélegekből

Bucuresti-Bukarest, szeptember 23. A kamara péntek délelőtti ülésén Bratianu György javasolta, hogy a kamara üdvözölje a Konstancába érkezett angol hajórajt. Az angolok látogatásának a mai zavaros időkben fokozottabb jelentőséget kell tulajdonítani.

Voicu Nitescu a kormány, Leonte Moldoveanu az öliberálisok és Pop-Csicsó a kamara nevében hozzájárulnak a javaslatához.

Még 250 millió lejt akarnak a kenyérbélegekből kipréselni

Voicu Nitescu földművelésügyi miniszter válaszul dr. Fischer Józsefnek tegnapi felszólalására a kenyérbéleg ügyében, kijelenti a miniszter, hogy addig nem lehet megszüntetni a kenyérbéleg-rendszert, míg a buzakiviteli jutalmakat teljes mértékben ki nem fizetik. Még 250 millió hátralék fizetendő kiviteli prémium címén és amikor ez kiegyenlített nyer, a kenyérbéleg automatikusan meg fog szünni.

Costinescu kéri, a kormány tegye meg az intézkedéseket, hogy a főváros lakossága ne maradjon kenyér nélkül.

A vagyonellenőrzésről szóló törvény vitája

Ezután a vagyonellenőrzési és becsületvédelmi javaslat került napirendre.

Iuca liberális szóval fel elsőnek a törvényjavaslatot és ismét felhívta a Boila Romulus elleni ismert vádakat. Azt állítja, hogy Bocu Sever, amikor róla is különböző híreket terjesztettek, azt kérdezte tőle: „Azt hiszed, én is olyanokat csináltam, mint Boila?“

Popovici Mihály védi Boilát

Popovici Mihály igazságügyminiszter a legélesebben védelmébe veszi Boila Romulus, aki ellen csunya hajszát indítottak. Boila vagyonának csak az aktív oldalát közzölték a rágalmazók, a teheroldalról nem akartak tudni, pedig passzívai rendkívül nagyok. Igaztalan és rosszhiszemű gyanúsítások ezek, amelyeknek a forrása ugyanaz, ahonnan Iuca is táplálkozik.

Iuca: Természetes, hogy önök védelmébe veszik Boilát.

Popovici Mihály: Néhány nap múlva törvény lesz ebből a javaslatból, akkor módjukban lesz vizsgálatot kérni Boila ellen. De biztos vagyok abban, hogy a vizsgálat, úgy, mint az előző kormány alatt is, csak a legteljesebb elégtételt fogja hozni Boilának.

A délutáni ülésen folytatták a vagyonellenőrzési törvényjavaslat vitáját.

Holban kormányparti a javaslatot józnak találja, de bírák is kellenek, hogy a törvény intencióit érvényesítsék. Panaszkodik a beszárabiai bírák ellen, akik a liberálisok emberei.

A szegény román és a gazdag zsidó meséje

Oituz cuzista a következő felszólaló, aki szerint nemcsak a köztisztviselők vagyonát, hanem a magánosokét is ellenőrizni kell. Elsősorban a zsidó hadiszállítókról lenne szó. A román paraszt a legszegényebb, a román zsidó a leggazdagabb a földkerekségen.

Foglalkozik a törvényjavaslatról és kéri, ki fog merni feljelentést tenni, ha börtön fenyegeti a feljelentőt?

Solomon Virgil: A felelőtlen rágalmazókat meg is kell büntetni.

Mironescu pénzügyminiszter megszakítja a vitát és törvényjavaslatot nyújt be:

1. a devizakorlátozásokról,

2. a szenátus által módosított pénzügyi intézkedésekről,

3. a költségvetés redukcijáról. Utóbbi 1787 millióval kívánja a büdzsét redukálni, amiből 470 millió rendkívüli hitel gyanánt felhasználható lesz.

Oituz folytatja beszédét és a feketeszeszről beszél. 160 bandita nevét közölte a cuzista párt lapja.

A feketeszeszek emlékét idézik

Solomon: Hathét év alatt 10 milliárd dal károsították meg a feketeszeszek az országot.

Lupu: Maga körül ülnek a tettesek. Mi van a parlamenti vizsgálat eredményével?

Solomon: A Iorga-kormány alatt elült a vizsgálat. Most majd ismét a parlament elé hozzuk.

Simionescu többségi: Lupu ur felelőtlenül azt állította, hogy Solomon körül ülnek a feketeszesz élvezői. Ezt az állítást visszautasítja.

Lupu: Nem akarok belekeveredni sem miféle polémiába. Nem is fontos a százezes tolvajok ellen küzdeni, hanem sokkal fontosabb azoknak a körmére kopintani, akik kölcsönök után provizió-

kat kapnak és akik az állami szállítóknál szednek közvetítési díjakat. Évszázados gyávaság akadályozza a tolvajok leleplezését.

Solomon közbe akar szólni, mire Lupu így inti le: Hozza ide az érettségi bizonyítványát és az orvosi diplomáját, mert bár több állami állást tölt be, még is kételkedik abban, hogy orvos lenne. Lupu ezután kimegy a teremből.

Simian alelnök csodálkozik, hogy Lupu vádol, azután megszökik a bizonyítás alól.

„Az arca Marmarosch, a zsebe blank“

Solomon kijelenti, hogy nem is válszolna Lupu gyanúsítására, de azért elhozza a bizonyítványait, hogy lássa Lupu orvos ur, hogy 6 Levadati professzor aszisztense volt évekig. Lupura áll Czának a mondása: Az arca Marmarosch, a zsebe Blank. Egyébként Lupu mer vádaskodni, aki nem a képviselői fizetéséből él, hanem egy játékbarlang napi 2000 lejes tiszteletdíjából. Majd Lupuval személyesen elintézi ezt az ügyet, amely nem is való a kamara elé.

Oituz azzal fejezi be beszédét, hogy vegyék revízió alá az összes állampolgárok vagyonát 1914 óta.

Egy herculesfürdői villatulajdonos gyilkolta meg az Eberle házaspárt

Ionel Bratesanu, Ploestiből származó herculesfürdői villatulajdonos öccsével és az állítólagos bukaresti tanárnővel követte el a rémtettet. Szökésben vannak a cinkostársak

Timisoara-Temesvár, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) A herculesfürdői borzalmas kettős rablógyilkosság nyomozásában váratlan fordulat állott be. A Herculesfürdőn tanyázó nyomozóközeg több napos munka után megállapították a bűntény tettesének kiletét. A nyomozás szálai egy villatulajdonos felé vezetnek, aki Ploestiből származó ember és Herculesfürdőn van villája.

A csendőrség menekülés közben tartóztatta le a villatulajdonost, névszerint Ionel Bratesanút.

A letartóztatott villatulajdonos a vallatásánál beismerte, hogy a rab-

lógyilkosságok Stefan nevé öccsével együtt követte el.

Ionel Bratesanu cinkosaira nézve is beismerő vallomást tett. Öccse, Stefan, Johanna Dumitrescuval, az állítólagos bukaresti tanárnővel készítettek elő a gyilkosságot és együtt menekültek el. Bratesanu nem tudott vallomást tenni arról, hogy öccse és cinkostársnője hol tartózkodik. A szenzációt keltő letartóztatás után Bratesanút a turnuseverini ügyészséghez fogják átszállítani. Bratesanu még nem tett vallomást arról, hogy miért követte el a borzalmas bűntettet és így egyelőre rejtély, hogy a jómódu villatulajdonosnak miért kellett elkövetnie a bűntettet.

Csernovicban is tizmillió vácshalást lepleztek le a hatóságok

Százhatvanhárom textilgyárat látott el olcsó nyersanyaggal egy leleményes prokurista

Bucuresti-Bukarest, szeptember 23. (Az Uj Kelet tud.) A csernovici hatóságok nagyszabású és igen érdekes vámcshalásnak jöttek nyomára. A máhrisch-ostraui „Winciguera“ nevű világszerte ismert textilgyár néhány évvel ezelőtt engedélyt kért és kapott a román kormánytól arra, hogy Csernovicban fiókgyárat létesítsen. Ugyanakkor ötvenszázalékos vámkedvezményt szavaztak meg a fiók számára, a különböző selyemcikk gyártásához szükséges nyersanyagok behozatalára.

A fiók vezetésével a gyár Gelber nevű tisztviselőjét bízták meg, aki rövidesen

megállapította, hogy a kormány nem limitálta a gyár által kedvezményesen importálható nyersanyagmennyiséget. Erre azonnal érintkezésbe lépett a csernovici, bukovinai és északmoldovai textilgyárakkal, amelyeknek felajánlotta, hogy ötvenszázalékos vámkedvezményrel nyersanyagot szállít nekik, ha ebből huszonöt százalékot provizióképpen neki engednek át. Gelber százhatvanhárom textilgyárat látott el három év óta nyersanyaggal, tizmillió lejt meghaladó kárt okozva ezzel az államnak. Pascanu kerületi vámvézerfelügyelő tegnap délelőtt tettenérte Gelbert, midőn egy

újabb nyersanyagszállítmányt osztott el a különböző gyárak között. Gelbert letartóztatták és átadták az ügyészségnek. Ezzel egyidejűleg megindult a vizsgálat annak megállapítására, hogy a „Winciguera“ gyár mennyi nyersanyagot importált a legutolsó három évben az országba.

De Valera ir miniszterelnök nyitotta meg a Népszövetség hatvannyolcadik ülését

A Népszövetség tanácsa előtt ismertették a mandzsuri vizsgálobizottság jelentését

Genf, szeptember 23. A Népszövetség hatvannyolcadik ülészaka ma délelőtt De Valera ir miniszterelnök elnökletével nyitott meg. A közgyűlés zárt ülésel kezdődött, amelyen a norvég delegátus arról tett jelentést, hogy a tagállamok rosszul fizetik tagdíjait, miértis szükség, hogy ebben az irányban a tanács intervencióval az egyes tagállamoknál, mert különben a Népszövetség adminisztrációja nem tudja zavartalanul folytatni munkáját.

Ezután a mandzsuri vizsgálobizottság beérkezett és négyszáz oldalra terjedő jelentését ismertették.

Majd annak az angol javaslatnak megvitására került sor, mely a Népszövetség tanácsát arra kéri fel: vizsgálja felül a népszövetségi garancia minnit az egyes államok részére nyújtott kölcsönök helyzetét, mert a kötvénybirtokok érdekei veszélyeztetve vannak.

A nyilvános ülésen De Valera megnyitó beszédét mondott, amelyen elpárantálta Gravina gróf danzig népszövetségi megbízottat, aki néhány nappal ezelőtt halt meg. Az elpárantálás után De Valera a gyász jelölő felfüggesztette az ülést.

Horthy kormányzó váratlanul Budapestre érkezett és megkezdte a kormányválság kibontakozására irányuló kihallgatásokat

Budapest, szeptember 23. Az általános várakozás ellenére Horthy kormányzó ma délután váratlanul visszaérkezett Budapestre és azonnal megkezdte a válság kibontakozására irányuló tárgyalásokat. Délután három órákor Bethlen Istvánt, majd Wlassisch felsőházi és Almásy László gróf képviselőházi elnököt fogadta kihallgatáson.

A holnapi nap folyamán a képviselőház alelnökeinek: Czettelnek és Puky Endrénének kihallgatására kerül a sor. Utánuk Mayer János volt földművelésügyi miniszter, majd Ráday Gedeon és Zichy János gróf. keresztnyárti képviselőket fogja kihallgatáson fogadni a kormányzó.

Primăria Municipiului Cluj.

Comitetul școalei de Ucenici Industriali și Comerciali.

No. 39—932.

AVIZ

Inscrierile la școala de ucenici industriali și comerciali s'au prelungit în mod excepțional până în ziua de 26 Septembrie ora 6 p. m.

Orice întârziere după această dată, va cădea sub amendă inițială de 100 Lei până la 15 Octombrie a. c. apoi progresivă socotinduse ca nemotivate toate zilele începând cu ziua de 1. Octombrie cât ucenicul era obligat să frecventeze școala.

Inscrierile se fac în toate zilele afară de Dumineci, dela ora 8—12 a. m. și 4—6 p. m.

Amenzile vor fi urmărite cu rigoare din partea Autorității Industriale.

Cluj din ședința Comitetului, ținută la 19 Sept. 1932.

p. Președintele Comisiei Interimare. ss. Curea.

Secretar. ss. Justin Poruțiu.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 19. sz. Telefon 9-17

Taxa postală plătită în nume No. 224.713 92

da Baron L. Pop Telefon: 9-77. Havonta 116, 1 évre 600, egész földre: Havonta félve 6, egész detések díjazás KELET" az zsidóság egyet keink utányra rás megjelölés

Fokozatos

Kormányt az szerelmi ígértem szabad kor Tudja Isten, kor a pénzügy adóterhek köze mert nem képz niszter alaptala meg hozzá az Hittünk és n Ime.

Kormányjava elé. A javaslat bevezetésben p ket csökkenteni egyaránt üdve Ezt mondja A javaslat p kal emeli fel a Mi ez? — ké Olvassuk a „Az adóleszta kozatosan kell varokat idézzér

Hát ez az. Lassan és fo Eglyelőre tiz jában.

Ugy, ahogy a Merit — és e kormányok, an

Nemzeti e nélkül

Vannak csodá-vannak, amelye nak olyanok is is eltarthatnak

Az angol ne nem két évig t Most azutá igazi csodához nem is csoda. Azaz, hogy hinni.

Mint minden gol nemzeti eg táplálkozott, h ha az emberek minden érdeke tetni.

Csak megfele széplelkek ké donald, aki n tudott lenni, nemzeti egység konzervatív-rea dicsoni álmat

Most ez az tragikumuma szet foszlani készül

A liberális George ellenzé zeti egység ké nek a „nagy“ egyetlen varáz nyérré változa konzervativizm vatívizmussá.

A liberális ták, amit előtt tak: hogy még szava sem has és ahol anyagi Jelen esetb nagyipari töké látja pozíciójá szankcionált határozatok m kormányból.

E pillanatb készülnék kilé meglehet — a vük szottyan ölekezés és k

És akkor m Kezdetét vé Herakleitos sz forrása.

Ebben az e remtésben n Macdonald, vitézlett, viszo bekeangyala, válik és a ne mából hosszab távozni.

Esetleg a F